

Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás

A Kiskunmajsai Kistérség
kulturális területét átfogó
helyzetelemzése

Kiskunmajsa

Csólyospálos

Kömpöc

Jászszentlászló

Móricgát

Szank

„Az Alföldön általában a korábbi történeti fejlődés során sem a gazdaság fellendülését követte a kultúra fejlődése, hanem fordítva: a kulturális-oktatási alapok biztosították a gazdaság és más fejlődési tényezők – általában persze mindig relatív módon mérhető – felzárkózását.” (Csatári Bálint)

1. Bevezetés
2. A Kiskunmajsai Kistérség általános bemutatása
 - 2.1 Általános adottságok
 - 2.1.1 A kistérség természeti adottságai
 - 2.1.2 A kistérség gazdaságföldrajza
 - 2.2 A Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás
 - 2.2.1 A Társulás megalakulásának története
 - 2.2.2 A Társulás feladatellátása
 - 2.2.2.1 A Társulás közművelődési feladatainak ellátása
3. A Társulásban résztvevő települések bemutatása
 - 3.1 Települések történetének bemutatása
 - 3.1.1 Települések a múltban
 - 3.1.2 Helyzetfeltárás
 - 3.1.2.1 Kistérségi kapcsolat és intézményrendszer
 - 3.1.2.2 Közhangulat és jövőkép
4. A kistérség kulturális adottságai
 - 4.1 Kulturális intézmények rendszere
 - 4.1.1 Közművelődési intézmények
 - 4.1.2 Közgyűjtemények
 - 4.2 Kulturális közéletben dolgozó civil szervezetek
 - 4.3 Helyi sajtó
 - 4.3.1 Nyomtatott
 - 4.3.2 Elektronikus
 - 4.4 A kistérség kulturális rendezvényei
 - 4.5 A kistérség látnivalói
5. SWOT elemzés
6. Célpiramis
 - 6.1 Konkrét célok
 - 6.2 Specifikus célok
 - 6.3 Prioritások
 - 6.4 Átfogó célok
 - 6.5 Jövőkép
7. Közművelődési területet átfogó kistérségi szintű projektötletek és pályázati terv
8. Összegzés

1. Bevezetés

Amikor egy település fejlesztéséről kell dönteni, mindig különböző érdekek és értékek ütköztetése zajlik. Fontos azonban, hogy ezek eredményeként reális esély legyen a fejlődésre, különben elfecsérelt idő és fáradtság volt az egész tervezés. Vannak sajátosságok, melyeket félre lehet söpörni, kérdés, hogy érdemes-e. Ezért elengedhetetlen, hogy a kutatások eredményét kiindulópontként használva alapozzuk meg városunk és kistérségünk kulturális stratégiai programját, hiszen ezzel segíthetjük a gazdasági fejlődést is.

Fontos, kiemelt jelentőségű a tudás, ennek fontosságát Dr. Enyedi György így határozza meg: „A tudás, a tudást megújítani képes kreativitás, nemcsak a kulturális fejlődésnek, hanem az egész gazdasági fejlődésnek, az egész társadalom előrehaladásának alapja. Korunk gazdaságát szokásos tudásalapú gazdaságnak is nevezni, mivel fejlődésének alapja nem a nyersanyagok bősége, vagy a munkaerő tömege, vagy a termékeny talaj, hanem a kutatásfejlesztésben, a termelés műszaki előrehaladásában, a magas szintű üzleti szolgáltatásokban, *az oktatási és közművelődési intézményekben*, a megnövekedett szabadidő eltöltési formáiban megtestesülő és állandóan megújuló tudás.” A tudás minden társadalom működésének része, kitüntetett a szerepe, főleg a mindig változó tudásnak van nagy szerepe, hiszen bizonyos ágazatok, szolgáltatások nem használhatják több évtizedes tudás termékeit vagy eljárásait. *A gazdaság messze túllép a hagyományos termelés köréből a kulturális gazdaság irányába. A tudását folyton megújítani képes ember igényes a település környezetére, elvár egy kulturális környezetet, ha ezt nem kapja meg, és nem alkothat, elvándorol.* Ebből kiindulva érdemes a tervezést elkezdeni.

A gazdaság fejlődésének elengedhetetlen feltétele a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, a szociális terület, az egészségügy, *a kultúra*, valamint *a közművelődés eszközrendszerének*, és az antidiszkriminációs eszközök jogszabályi *megerősítése*. Ehhez eszköz a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összhangjának javítása, az aktivitás területi különbségeinek csökkentése, a változásokhoz való alkalmazkodás segítése, *az egész életen át tartó tanulás elősegítése*, az egészségi állapot és a munkavégző-képesség javítása, a társadalmi összetartozás erősítése, az esélyegyenlőség támogatása, a sikeres és élhető település megteremtése. Mindehhez szükség van egy innováció-orientált – ám a hagyományokat tiszteletben tartó, azokra alapozó – modernizációra az alábbi területeken: szolgáltatások elérésének javítása az új – infokommunikációs-technológiák felhasználásával; településmegújítás – örökségvédelem; kapacitásfejlesztés, innovatív vidékfejlesztési hálózat kialakítása.

A gazdasági életet továbbra is a termelékenység és a versenyképesség határozza meg, de ezek az irányító folyamatok alapvető változáson esnek át. A termelékenységet az újítás (innováció), a versenyképességet pedig a rugalmasság, a változásokhoz való alkalmazkodás képessége határozza meg. *Az új termelési funkció megteremtésében az informatika, mint a gyorsaság letéteményese és a kultúra, mint innovációs kapacitás alapvető feltételek.*

Az állampolgárok jólétének és életminőségének javításához, kistérségünk tartós növekedéséhez és versenyképességéhez, a makrogazdasági egyensúly megőrzéséhez egyaránt szükséges, hogy növekedjék a foglalkoztatás, több és jobb munkahely legyen. Az országban a munkaerő-piaci aktivitás alacsony. Különösen jellemző ez vidékünkre. Ez hosszabb távon gátját képezheti mind a foglalkoztatás, mind a gazdaság növekedésének. *A növekedéshez és a foglalkoztatás bővítéséhez elsősorban a munkaerő-piac kínálati oldalára irányuló intézkedésekkel, az emberi erőforrások fejlesztésével kell hozzájárulni.* A gazdaság rendelkezésére álló munkaerő-kínálat növekedésében rejlő lehetőségek csak akkor használhatók ki, ha növekszik az álláskeresési aktivitás, csökken a munkaerő-piaci és társadalmi diszkrimináció mértéke, javul az összhang a kínált és a keresett képzettségek,

képességek között, továbbá az egészségkultúra növekedése által nő az egészséges munkaerő aránya. A foglalkoztatás bővítéséhez a munkaerő-kínálat minőségének és foglalkoztathatóságának javításán és az aktivitás növelésén keresztül vezet az út.

A régiók és kistérségek fejlettsége komoly eltéréseket mutat mind kelet-nyugati irányban, mind pedig a nagyvárosok környezetében, nem hanyagolható el továbbá a kistérségekben található települések száma és mérete, korábbi helye a gazdaságban. Ha térségünk helyzetét az országon, régiókon belül nézzük, akkor elég szomorú kép rajzolódik ki.

Fontos elem a kistérség fogalmának meghatározása ahhoz, hogy szerepét is megfogalmazzhassuk. „Kistérség alatt a földrajzi tér azon, az ott élő népesség mind szélesebb csoportjai számára átlátható és személyesen megélt darabját értjük, melyen belül a települési közösségeket szoros, a *közös múlt*on, az *abból felépülő kultúra közös vonásain*, az ugyanazon a gazdasági és társadalmi tevékenységüknek keretet adó földrajzi tájhoz való tartozáson, a gazdasági, *humán szolgáltatási, infrastrukturális, közösségi egymásrataltságon* és intenzív kommunikáción alapuló horizontális kapcsolatok, az ezek tudatosulásaként jelentkező közös érdek és regionális identitástudat fűzik össze és ugyanezen alapon más település már nem köthető hozzájuk.”

A kiskunmajsai kistérség nem e fogalom meghatározásnak megfelelően jött létre, sokkal inkább jellemző a „földről”, valamely külső hatalmi szerv által kialakított igazgatási keret. A kistérség formáló társadalmi kapcsolatok alapvető sajátossága, az önkéntesség most jellemző, amennyiben 2008. január 1-től Jászszentlászló és Móricgát települések kiváltak a félégyházi kistérségből, és csatlakoztak Majsához, hiszen a települések e társulás keretén belül kívántak együttes cselekvést kialakítani.

2. A Kiskunmajsai Kistérség általános bemutatása

2.1 Általános adottságok

Sokoldalú, sajátos kisvárosi központú kistérség a kiskunmajsai. A korábbi mezőváros Majsai volt tanyaközségeivel alkot szerves területi egységet, melyben a jelentős szanki energiaforrás, a majsai gyógyvíz, s az agrár-hagyományok jelentik a legfontosabb fejlesztési lehetőségeket. A települések és társadalmuk összefogása a kistérségen túlnyúló fejlesztési- és térkapcsolatokban is megnyilvánulhat.

A térség fejlesztési prioritásai

Első prioritás: A kistérség szervezeti-intézményi jövőjének meghatározása (az önállóság megtartásával, esetleg szorosabb integráció a szomszédos kistérségekkel).

Második prioritás: A mezőgazdaság komplex fejlesztése (termelés, feldolgozás, értékesítés, szállítás, marketing, képzés, stb.).

Harmadik prioritás: Az európai típusú fenntartható vidékfejlesztés alkalmazása.

Negyedik prioritás: A térség szociális problémáit megoldó közös programok megszervezése.

2.1.1. A kistérség természeti adottságai:

A kistérség a Homokhátság termelési tájkörzetének DK-i övezetében található. Teljesen sík terület. A tengerszint feletti magassága 87 és 115 m között változik. Területének meghatározó talajtípusai a homokos talajok változatai, amelyek a kistérség keleti felén inkább humuszos, a nyugati oldalon inkább csernozjomos homoktalajok formájában jelentkeznek, amelyeket helyenként réti talajok váltanak fel. A Dorozsma – Majsai homokháthoz tartozó nyugati területek homoktalajai csekély termőképességűek. A földterület átlagos aranykorona értéke alacsony. A legmagasabb Kiskunmajsán, átlagosan 10,28 aranykorona/ha, a legalacsonyabb Kömpöcön: 7,9 aranykorona/ha. A kistérségben a művelt területek nagy többsége szántó. A

földterületek tulajdonviszonyai rendezetlenek, a gazdálkodók regisztráltsági szintje alacsony. A kistérség területén kedvezőek a klimatikus adottságok, magas a napsütéses órák száma, és ugyancsak magas a hőösszeg. Az 1980-as évek kezdete óta tartó, tartós csapadékhány hatásaként erőteljes talajvízszint-süllyedés, súlyos élőhely pusztulás, illetve átalakulás következett be. A természeti értékek pusztulását a következő okok idézték elő: a mezőgazdaság élőhely szegényítő hatása, a nagyüzemi szőlő- és gyümölcs telepítések tereprendezései, a szántóterület kibővítések. A kistérséget csapadékos időben komoly belvívveszély fenyegeti. Ez fokozottan jelentkezik Csólyospáloson és Kömpöcön. A probléma nem csak kistérségi szinten jelentős, hanem a Dél - Alföldi régió több településén is gondot okoz. A kistérség felszíni vizeinek kezelésére korábban csatornahálózat létesült, amely négy csatornán keresztül oldja meg a vizek elvezetését. Ezek a Dorozsma - Majsza főcsatorna, a Dong-éri csatorna, a Fehértó - Majsza főcsatorna és a Majsza - Szanki főcsatorna. A csatornák elhanyagoltak, a hozzájuk tartozó műtárgyak javarészt szintén rossz állapotban vannak. A területen kisebb tavak találhatóak, amelyek a halgazdálkodást szolgálják. Ilyenek például a Marisi-tó, illetve a Gyíkos-tó. A kistérségben kitermelt, és közműrendszeren keresztül felhasznált ivóvíz mennyisége évről évre csökken. Ez részben abból adódik, hogy a lakosság takarékosagra kényszerül, másrészt abból, hogy egyre több a házi kutak száma. Az innen kitermelt víz természetesen nem ivóvíz minőségű, de a földek öntözésére, állattartási célokra kiválóan megfelel. Az 50 m-nél nem mélyebb kutak létesítése hatóságilag sem nehézkes, de sok az illegális fúrás is. Egyre inkább fokozott gondot jelent, hogy a felsőbb vízrétegek elszennyeződnek a vízzáró rétegek mind gyakoribb átfúrása miatt. Az innen nyert vizek tisztasága egyre inkább romlik. A vízfelhasználók figyelme tehát mind mélyebb és még tisztább rétegek felé fordul. A kistérség területén két jelentősebb természetvédelmi terület található: a bodoglári ősgalagonyás, melynek területe 260 ha, valamint a csólyospálosi földtani feltárás, melynek területe közel 20 ha. Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve védendő régészeti objektumként tünteti fel a Kiskunmajsán található középkori templomrom maradványait. A kistérségre készített erdőtelepítési program a kistérség észak-nyugati és déli határterületein 4.300 ha erdő telepítését irányozta elő. 1994-ben 1.200 ha magántulajdonban lévő erdő és 3.376 ha állami tulajdonban lévő erdő volt a kistérségben. Ma az erdőterület nagysága 6.042 ha. A telepítéseket elsősorban a felhagyott szántók, és nem a gyepterületek rovására hajtják végre. Törekednek a nagy párolgó képességű fajok (pl. nemesnyár) visszaszorítására, illetve az alacsony vízigényű fajok, valamint az őshonos fajok ültetésére (pl. löszölgyesek).

2.1.2. A kistérség gazdaságföldrajza:

A kistérség területén a 60-as évek eleje óta folyik kőolaj- és földgázkitermelés, melynek helyi központja Szankon alakult ki. A kistérség gáz-, illetve olajbányászati szempontból igénybe vett területei az illetékes bányaműszaki hatóság felügyelete alá tartoznak. Szénhidrogén mező található Szank környékén, Kiskunmajsa és Szank között, valamint Zsana környékén, amely határos a kistérséggel. Zsanán a kilencvenes évek elején épült meg az ország második legnagyobb földalatti gáztárolója. A kistérség természeti kincsei közé sorolandó a Kiskunmajsán 1984-ben talált és feltárt termálfürdő. A felszínre hozott gyógyvíz 72 fokos. Erre épült a folyamatosan fejlődő és bővülő, az országos idegenforgalomban is egyre nagyobb jelentőséget betöltő kiskunmajsai termálfürdő. Légszennyezési kérdések tekintetében a kistérség nem tartozik a veszélyeztetett kistérségek közé, mérsékelt szennyezett terület. Csupán nitrogén-dioxid és az ülepedő por tekintetében jelentkezhethet határérték túllépés. Zaj- és rezgésvédelem szempontjából a települések központján áthaladó országúti forgalom jelent gondot. A közlekedő terület és a házak közötti fasorok és zöldsávok a közlekedés áldozatául esnek. Az üdülőterület jelenleg viszonylag védett az utak, az ipari és szórakoztató

létesítmények terhelésétől. Kiskunmajsa elektromos energiaellátása jelenleg biztosított. A 20 kV-os hálózat jelenleg szinte kizárólag légvezetékes. Most csak a városmag kis területére terjed ki földkábeles hálózat, a többi település mindegyikében légkábeles hálózatok létesültek. A kistérségben vannak már próbálkozások alternatív energianyerők alkalmazására, ilyen például a napenergia hasznosítása. A másik próbálkozás, amely ez idáig sikerrel működik, a termálvíz hasznosítása. A magas hőmérsékletű vizet – mielőtt a fürdőbe érne – átvezetik egy baromfitelepen és egy földiatelepen, ott fűtésre használják.

2.2 A Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás

2.2.1 A Társulás megalakulásának története

Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás 4 taggal 2004. június 25. napján megalkotott és elfogadott Társulási Megállapodást hozott létre, melyet 2008. augusztus 27-én módosítottak. Önkéntes és szabad elhatározásukból, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 44/A § (1) bekezdés h./ pontja, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. 10. § (1) bekezdése valamint a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény alapján:

Csolyospálos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (Csolyospálos, Kossuth u. 62.)

Jászszenlászló Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (Jászszenlászló, Dózsa Gy. u. 8.)

Kiskunmajsa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (Kiskunmajsa, Fő u. 82.)

Kömpöc Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (Kömpöc, Petőfi Sándor u. 10.)

Móricgát Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (Móricgát, Deák F. u. 26/B.)

Szank Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (Szank, Béke u. 33.)

- egyes önkormányzati feladataik ellátására, azaz a települések összehangolt fejlesztése, közös területfejlesztési programok megalkotása, a fejlesztések megvalósítása,
- a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszere szervezeti keretének biztosítására,
- térségi közszolgáltatások biztosítására, szervezésére, összehangolására, fejlesztésére, az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladat-hatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- a térség intézményrendszerének integrálására, feladatellátásának összehangolására, fejlesztésére,
- a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerének koordinálására, fejlesztésére, a kistérség területének összehangolt fejlesztésére,
- a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatáskörök ellátására, a közösségi szolgáltatások térségi szinten történő kiegyenlített, magas színvonalú és minőségű ellátása érdekében egyenjogúságuk tiszteletben tartásával, a kölcsönös előnyök és az arányos teherviselés alapján ezen megállapodással létrehozzák a

A társulás neve: Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás

Székhelye: Kiskunmajsa, Fő u. 82. sz.

Lakosság száma: 20.217 fő (2007. I. 1-i állapot szerint)

A társulás tagjainak lakosság száma: (2007. I. 1-i állapot szerint).

1. Csólyospálos	1.698 fő
2. Jászszentlászló	2.628 fő
3. Kiskunmajsa	11.974 fő
4. Kömpöc	756 fő
5. Móricgát	540 fő
6. Szank	2.621 fő

Működési **területe:** a tagtelepülések közigazgatási területére terjed ki.

Többcélú Társulás célja: A kistérség összehangolt fejlesztésének előmozdítása, a kistérségi önkormányzati közszolgáltatások színvonalának emelése.

A Többcélú Társulás funkciói:

- önkormányzati feladat- és hatáskör ellátás, térségi közszolgáltatások (ellátási- és szolgáltatási rendszerek, intézményrendszerek szervezése, összehangolása, integrálása, intézmények közös fenntartása, működtetése, fejlesztése) szervezése, összehangolása, biztosítása, fejlesztése,
- államigazgatási feladat- és hatáskör ellátása,
- térségfejlesztés,
- területfejlesztés: a kistérség területének összehangolt fejlesztése, (fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítése, megvalósítása)
- településfejlesztés összehangolása.
- A Többcélú Társulás területfejlesztési feladatkörében ellátja a külön törvényben meghatározott feladat- és hatásköröket, e feladatkörben a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény szabályait kell alkalmaznia.

A Többcélú Társulás feladat- és hatáskör ellátása:

Többcélú Társuláshoz tartozó települési önkormányzatok képviselő-testületei egyes feladataikat a társulás útján látják el, egyes hatásköreiket a társulásra ruházhatják, a társulás által ellátott feladatok megvalósításához hozzájárulnak.

- A feladattelepítés elve: a szakmai színvonal, a minőség, az eredményesség, a hatékonyság, az, hogy kiegyenlített, azonos közszolgáltatásokhoz juttassa, és emberközeli közigazgatással szolgálja ki a térség lakosságát.
- A Többcélú Társulás ellátja jelen társulási megállapodásban rögzített feladat- és hatásköröket.
- A Többcélú Társulás ellátja a hozzátartozó települési önkormányzat képviselő-testülete által átruházott feladat- és hatásköröket.
- A Többcélú Társulás köteles ellátni a törvény által közvetlenül hozzá telepített önkormányzati feladat- és hatásköröket.

Többcélú Társulás feladat- és hatásköreinek ellátása érdekében költségvetési intézményt, gazdálkodó szervezetet alapíthat, kinevezi vezetőit. Az alapítói jogokat a Társulási Tanács gyakorolja. A kinevezési jogkört a Tanács, az egyéb munkáltatói jogkört a Tanács elnöke gyakorolja. A kinevezési és egyéb munkáltatói jogkör tartalmára az Ötv. vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

Amennyiben a Társulás intézményt vagy más közös szervezetet alapít, az alapítói jogok gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezéseket az alapításkor állapítja meg.

A Többcélú Társulás egyes feladatainak ellátását a térségközpont önkormányzat, vagy a

társulás más tagja, intézménye útján látja el. A feladatellátásról az érintettek megállapodást kötnek.

A Többcélú Társulás feladatait többféle módon láthatja el.

A feladatellátás módjai:

- társulás útján (többcélú társulási megállapodás keretében, külön társulási megállapodás keretében (intézményfenntartó társulás),
- saját intézmény,
- térségközpont (városi) intézmény útján,
- tagközség intézménye,
- feladat-ellátási szerződés,
- közszolgáltatási szerződés,
- vállalkozási szerződés,
- térségközpont polgármesteri hivatala,
- egyéb módon

A társulás vezető döntéshozó szerve a társulási tanács. A társulási tanácsot a társulás tagjainak polgármesterei alkotják. A társulási tanács minden tagja egy szavazattal rendelkezik.

Közszolgáltatások

A./ Közoktatási feladatok:

- Gyógytestnevelés
- Logopédia
- Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás

B./ Egészségügyi feladatok:

- Háziorvosi szolgálat, fizioterápiás asszisztensi feladat
- Orvosi ügyelet- és ügyeleti gépjármű biztosítása.
- Védőnői feladatok

C./ Szociális-Gyermekjóléti intézményi és alapszolgáltatási feladatok:

- Ápolást, gondozást nyújtó szakosított ellátás
- szociális alapszolgáltatási feladatellátás
- Gyermekjóléti szolgáltatás intézményi ellátás
- Bölcsődei ellátás

D./ Nyilvános könyvtári feladatok: egyszeri eszközbeszerzés a kistérség települési önkormányzatai részére

E./ Állati hulladék gyűjtése és ártalmatlanításának feladatai: pályázat benyújtása beruházás támogatására

F./ Belső ellenőrzési feladat:

G./ Állat-és növény-egészségügyi feladat

3. A Társulásban résztvevő települések bemutatása

3.1 Települések történetének bemutatása

3.1.1 Települések a múltban

Kiskunmajsa

A település földjének és a mai népességének története 1743-tól fonódik egybe. Az ezt megelőző időben hunok, avarok, kunok szállásterülete volt ez a tájék. A törökök a XVI. század elején fölégették Kiskunmajsa elődjét, a várostól délkeleti irányban fekvő Mayossaszállást, s a területet baromjárásként használva Szeged, Kunszentmiklós, Halas és Kecskemét városa bérelte. A török kiűzése után a bécsi udvar eladta a korábban nemesi előjogokat élvező Hármaskerületet (Jászság, Kiskunság, Nagykunság) a Német Lovagrendnek, s az új tulajdonos benépesítette az elnéptelenedett pusztákat. A majsai népesség először a Kiskundorozsma melletti Üllés pusztára költözött - az újkori honfoglalók zömmel Jászfényszaruból érkeztek -, s a szabad földvásárlás reményében innen települtek át Kiskunmajsára 1743 nyarán. A rendi országgyűlés nyomására ugyanis az Udvar lehetővé tette a földek visszavásárlását, így az ideérkezők nem csak használati-, de tulajdonjoggal is rendelkeztek, ami azt jelentette, hogy a jászok és a kunok utódai visszakapva előjogaikat, száz évvel a jobbágyfelszabadítás előtt maga ura gazdáik lehettek, megszabadultak a feudális kötöttségektől. A kivételes szabadság virágzó, demokratikusan berendezkedett életet, a Habsburgok hosszú háborúi - az osztrák örökösödési és a napóleoni háborúk - gazdasági fellendülést jelentettek az itt megtelepült zömében jász, tehát erős katolikus hitben élő közösség számára. A dinamikus fejlődés eredményeképp Kiskunmajsa 1837-ben mezővárosi rangot és vásártartási jogot kapott V. Ferdinándtól. A XIX. század végére az állattartásról földművelésre áttérő lakosság túlnépesedik, a föld eltartó ereje gyenge, ezen a homokos talajon szőlő- és gyümölcskultúra kialakítása sem segít. A két háború között elképesztő méreteket ölt a szegénység, sokan elvándorolnak, ez a folyamat az ötvenes években is tart, a forradalom és szabadságharc utáni téjeszesítés elől menekülve három év alatt kétezeren költöznek el Kiskunmajsáról.

Kiskunmajsán az 1870-es évektől van írásos emlék művelődési szervezetekről. Ezek először Polgári Olvasókör, Olvasóegylet formában alakultak, az első helyi újság kiadására is még 1897-ben került sor, majd a katolikus egyház szervezésében jött létre több szervezet: Katolikus kör 1912-ben, Szívgyárda 1920-tól, Margit Kör – később Mária Kongregáció: 1928-ban, KALOT, KALÁSZ, 1937. dec. 2-án kapták meg a vallásos egyletek a plébánia épületének másik szárnyát a Szent István Otthont. Az 1920-as években alakult a Kiskunmajsai Katolikus Gazdakör, a Kiskunmajsai Maris pusztai Katolikus Gazdakör 1926-ban alakult 70 taggal. Valamennyi szervezet fontos feladatának tekintette önképző körök működtetését.

1933. dec. 9-én már működött a Balogh-féle Nemzeti Mozgó (mozi).

Az Úri Kaszinó tagjai 1941-ben testvérvárosi kapcsolatot létesítettek Gyergyószentmiklóssal. A Kiskunmajsai Daloskör 1925-ben alakult és a háborúig működött. A Dalárda híres énekkar volt, Debrecenben országos versenyt nyertek.

A Levente Egyesület 1924-ben már létezett. A tehetséges fiúkból zenekart szerveztek. Ők a harmincas években Bodor Zoltán vezetésével értek el nagy sikereket. A zenekar magas színvonalon képzett zenészekből állt, és nagy repertoárral rendelkezett, a II. világháború alatt működésképtelenné vált. 1957-ig nem volt városi zenekar, azok az egykori zenészek, akik nem haltak meg a háborúban, vagy átvészelték a különböző fogságokat, ekkor 16 fővel újra

elkezdtek próbálni, ez az együttes mindig fogyatkozott, mert haltak meg emberek. Ennek következtében 1970-ben megszűnt a zenekar.

A Kiskunmajsai Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek, mely 1900-ban alakult meg, szintén volt zenekara.

A hatvanas évek elején, működött egy vegyeskar. 1965-ben Varjasi Ottó vezette ezt az énekkart. Ezt követően már csak kamarakórus volt.

A háború után, a magyar laktanya működése idején, 1952-ben szerveződött meg a Tiszti Klub és vele párhuzamosan a Művelődési Ház, mely először az Ipartestületben, azután 1957-től a Tiszti Klubban működött, mely épület most a könyvtárnak ad helyet, 1963 óta pedig a jelenlegi, kifejezetten erre a célra épített épületben működik

A zeneiskola elődje a „leányiskolában” szerveződött, ott hoztak létre ének-zene tagozatos osztályt 1959-ben. Az 1957-től munkaközösséggént működött, 1971-től Tóth Kovács László vezetésével megszerveződött az Állami Zeneiskola, mely azóta folyamatosan működik.

Az első „civil szervezet” 1977-ben jött létre, Természetbarát klub néven, a rendszerváltás után pedig a közművelődés területén egyre több szervezet tevékenykedik, közülük többen kiemelkedő eredményeket érnek el.

Csolyospálos

A terület az őskortól kezdve folyamatosan lakott volt, bronzkori és népvándorlás kori jelentőségét régészeti források igazolják. A falu határából került elő a híres csolyosi kun sírlelet. A XV. századi írott forrásokból már ismert a Halas központú kun szállások területén fekvő *Csolyosszállása* és *Pálos* helységek neve is, melyet először egy 1473-ban kelt oklevélben említik, mint templommal bíró helységet. A török uralom alatt elnéptelenedett és csak a 19. század második felében települt újjá a két pusztát: Csolyos és Pálos. A XVIII. századi jászkun redemptió következtében a Kiskunmajsa-Szeged műút nyugati oldalán fekvő Pálospusztát Kiskunmajsához, az út keleti oldalán levő Csolyospusztát Kiskunfélegyházához tartozott. Az önálló községgé válási törekvéseket az első világháború hiúsította meg. A két pusztát lakói összetartozásuk jelképeként 1939-ben építették föl templomukat a csolyosi oldalon. A parókiát a pálosi oldalra építették. A két pusztát 1945. május 1-én vált önálló közigazgatási egységgé. A név azonban a két pusztát tanyavilágára vonatkozott, hiszen ekkor a faluközpont még nem alakult ki. A község belterületét 1948-ban jelölték ki. A következő évek során épült fel a majsai út mentén a község háza és az orvosi rendelő, megkezdődött a telefonhálózat kiépítése. 1962-re alakultak ki az utcák. Ebben az időben adták át az új postahivatalt, majd a tűzoltó szertárat és a könyvtárat, felállították a hidroglóbuszt. A 70-es évek elején került sor a tanyai iskolák és a tanyák villamosítására is. Az akkor nagy erővel induló lakóház-építkezések eredményeképp kialakult a falu belterületének mai szerkezete. Bár a falu határában egyre több az elhagyott, romos tanya, a külterületeken élők száma is jelentős.

Kömpöc

A 750 főt számláló település Kiskunmajsától 11 km-re a Kistelek és Ópusztaszer felé vezető műút mentén fekszik. A helység nevét először egy 1473-ban Mátyás király által kiadott oklevél említi. Neve egy „Kömpöcz nevű” vitéztől származik. Több mint 200 évvel ezelőtt ez a pusztaság az egri érsek birtokába került. Az egri káptalan bérletbe adta a területet az itt lakóknak, így kezdett benépesülni a pusztát. Az első betelepülők az 1850-es években érkeztek Kömpöcre, és a mai belterület helyén építettek, náddal, szalmával fedett kunyhószerű építményeket. A legenda szerint még a híres betyár Rózsa Sándor és Bogár Imre is.

megfordult a falu környékén egykoron. A terület közigazgatásilag Kiskunmajsához tartozott. 1896-ban felépült az első iskola, egy tanteremmel. Az iskola építéséhez a lakosság kézi és igaerővel járult hozzá. 1922-ben két tanerős lett az iskola, a tanulók létszáma 230-250 között volt. 1926-ban a külterületen is épült egy iskola, ott 60-65 tanuló volt. A község tanítói köztiszteletnek örvendtek, nevük máig is fennmaradt. 1938-ban a belterületen újabb iskolaépületet építettek.

Jászszentlászló

Régóta jelen van az ember ezen a tájon. A Római Birodalom óta illír népek lakták ezt a vidéket. A honfoglalás időszakában őseink a mai falu területén nem telepedtek meg. A középkori települést – melyről az ún. Templom halom az egyetlen emlék – minden valószínűség szerint kunok lakhatták, akiket IV. Béla telepített az országba a tatárjárás után. Érdekes kérdést vet fel a község neve, amely biztosan Szentlászló lehetett, hiszen a török defterek (adóösszeírás) is így említik a területet 1570-ben. Valószínűsíthető, hogy a falu templomát Szent László tiszteletére szentelték, és ezzel a névvel illették később magát a falut is. (A középkorban ez nem volt ritkaság.) A település az 1526-os török visszavonulás alkalmával elpusztult. A feltételezések szerint nem mindenki esett áldozatul. Voltak túlélők is, akiknek sikerült elmenekülni más, még föl nem dúlt területre. 1541 után az elnéptelenedett Duna-Tisza közén, a régi települések területét legeltetésre használták a nagyobb városok tőzsérei... A török kiűzése (1699) után a jászkun területeket I. Lipót császár eladta a Német Lovagrendnek (1702). A pusztákat a bérlőknek ezután a Lovagrendtől kellett bérelni. A jászkunok minden fáradozása ellenére a pénzbeli megváltás az idegen uralom alól igen vontatottan haladt. 1745-ben Mária Terézia uralkodásának kezdetén került sor a megváltásra. Szentlászló pusztát 4 jász település váltotta meg: Jákóhalma, Jászdózsa, Mihálytelek, Felsőszentgyörgy. Az 1800-as években felgyorsult a népesség szaporodása. Ekkor már volt postai futárszolgálat is. Az 1850-es években megindult a kiskunsági puszták tagosítása. Szentlászló birtokosai megpróbálták a távoli pusztát elcserezni Pusztafogacsért (ma Tarnaméra része), amely Jásztelek (régebben Mihálytelek) és Jászdózsa közelében feküdt. Ez azonban nem sikerült a jász birtokosoknak. A tagosítás után megkezdődik a kiköltözötték községgé alakítási mozgalma. 1857-1858-ban Jászejákóhalma és Jászfelsőszentgyörgy tagosított. A tagosított részeket Kiskunfélegyháza, Kiskunmajsa és Szeged népeiből telepítették be. 1870-ben Jászmihálytelek területét is tagosították, a jászdózsai részt pedig a kiskunfélegyházi közbirtokosság vette meg. 1873-ban alakult meg a község. (Ez a tény szerepel az 1874-es kalendáriumban is.) A falu az eddigi Pusztaszentlászló nevet Jászszentlászlóra változtatta azzal az indokkal, hogy a terület első birtokosai a jászok voltak. Belterületen 116 ház állt, melyek csinosak és szépek voltak. A külterületen 384 épület állt. Szépen folyt a termelés. Főleg mezőgazdasággal foglalkozott a lakosság. 1881-83-ig volt a harmadik katonai felmérés, amely 339 épületet számlált, amelyből 190 volt a tanya. 1896-ban készült el a helyszíneltetési térkép. 1901-ben épült az új községi kocsmá. 1902-ben fejezték a be a templom építését. A gőzmalom 1902-ben, az új községháza 1908-ban épült. 1909-ben 180 kh-dal bővült a falu területe. Orvost 1910-ben, 1924-ben pedig gyógyszerügyi jogot kapott. 1922-ben alakult meg az Önkéntes Tűzoltó Egyesület. 1925-ben újabb 164 kh-dal nőtt területünk. 1927-ben szerelték be a telefont a postán. 1931. december 1-jén gyulladt ki a villany. A II. világháború súlyosan érintette a községet. Az újjáépítés és újraéledés nehéz volt. Az emlékművön is olvasható, hogy 101 "családtagunk" nem tért vissza sajnos. Azóta a község folyamatosan fejlődik. 1949-ben alakult meg az első szövetkezet. Egyre több területet osztottak ki lakóház-építési teleknek. 1958-ban alakult meg a Takarékszövetkezet. 1971-ben került sor a Sportpálya kialakítására. Folyamatosan bővült a vízhálózat, a járdák területe,

villanyvezetékek hossza és a gázhálózat. 1978-ban nyolc tantermes iskola épült. 1983-ban létesült a Központi konyha, melyben az óvodásoknak, iskolásoknak és a felnőtteknek egyaránt főznek. 1984-ben mintegy húsz utcában építenek beton utat. 1985-ben létesül az MHSZ Székház a Sportpályán, mely társadalmi munkában épült.

Móricgát

A település területén az első hiteles régészeti forrás a bronzkorból való. Jelentős mennyiségű égetett agyagedény maradvány került a felszínre a volt termelőszövetkezet központjától mintegy 500 m-re. A szakemberek bebizonyították az eszközök 3500-3800 éves eredetét. Ezeket a tárgyakat a keleti sztyeppékről bevándorló lótenyésztő pásztor nép hagyatékának tekintik. 1972-ben a bronzkori lelőhely közvetlen közelében újabb leletekre találtak. A szarmata temető a II. sz. végére, a III. sz. elejére nyújt számunkra alaposabb betekintést. Az előkerülő kréta- és kalcedonyöngy, orsógomb, pénz, ezüstkarperecek és a borostyánkő arra enged következtetni, hogy az 1200-as években egy jelentős település temetőjeként használták a feltárt területet. Ezen eszközök, főleg a nagyszámú orsógomb előkerülése arra utal, hogy az őslakosság fő foglalkozása a kendertermesztés és annak feldolgozása volt. Mind a bronzkorból, ill. a római korból feltárt régészeti leletek arra a tényre mutatnak, mely szerint a nagy népmozgások eredményeképpen jelentős társadalmi élet alakult ki a pusztán. Móricgát (korábbi nevén Móritz Gatty) már a XV. században önálló település volt. Kezdetben a Győaljaiak, majd Kamarás Pál birtoka volt. A gyászos emlékű mohácsi csata után – a többi alföldi településhez hasonlóan – ez a falu is elpusztult. Több mint száz esztendővel később, 1642-ben az elnéptelenedett pusztát Szeged használta. A hajdani móricgáti kőtemplom romja azonban még a XVII. század végén is látható volt. I. Lipót 1702. évi adománylevelében a Jászkunságot a német lovagrendnek adományozta. Ezen iraton találjuk a Jász-kun községek mellett Móritz Gáthy és Sánk pusztát is. Később a szabadság megváltásáért a különböző faluk önként fizettek. A redemptió idején a XVII. században Móricgát pusztáért Kiskunlacháza 2000 forintot fizetett. Móricgát közigazgatásilag sokáig Kiskunlacházához tartozott, Móricgát Szankkal való egyesítése 1893-ban történt. A sokáig néptelen puszták legkorábbi lakói Szankon a Szőlősonon, Móricgáton pedig a Sziget dűlőben, a későbbi tanyasor helyén alakították ki a mai település magvát. 1827-ben a korabeli feljegyzések szerint Móricgáton három ház és 41 lakos volt. Az 1930. évi hivatalos felmérés szerint Móricgát kül- és belterületén már 1369-en éltek. A puszták legjavát fokozatosan vonták művelés alá. A kiosztott földeket forintos földeknek nevezték, mivel azokat a gazdák a redemptiókor fizetett forintösszegekre kapták. Egy forint redemptióra akkor mintegy 1200 négyszögöl földet mértek. A földosztások a redemptus gazdákat is kitelepülésre serkentették. Móricgátra ezidőben mintegy 25 család települt ki Lacházáról. Valószínűleg ekkor kerültek a pusztára a Bazsa, Csontos, Deli, Gál, Józan, Józsa, Lukács, Őrsi és Szecsei családok. 1927-ben építették meg a kisvasutat Kiskunmajsa és Kecskemét között Móricgát érintésével. 1937-38-ban épült a kövesút Móricgát és Jászszenlászó között, amely jelentősen megkönnyítette a pusztai emberek közlekedését. 1942-ben Szank község kirendeltséget létesített a tanyaközpontban. Posta és orvosi rendelő is üzemelt a kirendeltségen. Az 1950-es évek elején felépült a katolikus templom. A református templomot - mely jelentős részben amerikai adományból épült - 1957-ben avatták fel. 1959-ben két tantermes, nevelői lakásos iskola épült Móricgát új faluközpontjában 1963-ban új intézménnyel lett gazdagabb a falu: a Művelődési Házzal.

Szank

„Tázlár, Bodoglár átkozott két határ, hát még az a kutya Szank” - így hangzik a sóhajtás, mely

az itteni homokos földekre, nehéz gazdálkodásra utal.

„A szanki homok úgy szereti gazdáját, hogy kilométerekre elébe megy” - tartja a másik mondás.

Az első írásos emlékek „Zank szállása” néven említik a templommal is rendelkező települést 1451-ben. A szanki pusztá benépesülése 1858 körül kezdődött, amikor megépültek a gazdák első tanyái, később pedig az úgynevezett 4-600 holdas úri gazdák is birtokokat szereztek. A pusztaság növénytermesztése kezdett kibontakozni, főleg a szőlő- és gyümölcsstermesztés.

Az 1890-es évek közepén már kétezeren éltek a községben. A kilencvenes évek végére az iskolai hálózat a két egyházi iskola mellett kibővült két tanyasi iskolával is.

1903-ban elkészült a postahivatal, 1904-ben megépült a községháza a maival megegyező helyen. A katolikus templom 1905-ben épült fel, a református 1907-ben. Önálló csendőrsége 1920-ra lett a községnek. Fellendülést jelentett, hogy 1927-ben kezdetét vette a Kiskunmajsa - Szank közti műút építése, amelyhez a község 24000 pengővel és jelentős közmunkával járult hozzá.

A Kiskunmajsa - Kecskemét közötti keskeny nyomtávú vasutat 1928-ban adták át a forgalomnak, amely a teherszállítás mellett a személyszállítást is biztosította. A vasút ma is működik.

A fejlődés a második világháború miatt megrekedt. A Szankról bevonult fiatalok a II. magyar hadsereg katonáiként a Donnál harcoltak. Néhányan maradtak csak életben közülük a megsemmisítő vereség után.

A község területének felszíne futóhomok, melynek szél okozta mozgását fenyves- és akácerdő, szőlő- és gyümölcssteleppel fékeztek le az itt élő emberek. A ma is működő Haladás Termelőszövetkezet 1958. december 27-én alakult meg. Foglalkoztak szarvasmarha-juh- és baromfitenyésztéssel, búza- lucerna és gyümölcsstermesztéssel.

Szank környékén szénhidrogén után először 1942-43 folyamán kutatott az Állami Geofizikai intézet. Az újabb 1964-es geológiai kutatás sikere után elkezdődött a felszíni kitermelő létesítmények megépítése. A Szank- 1. számú kút üzemszerű működése 1964. szeptember 19-én kezdődött el.

A település életében jelentős változást, fejlődést hozott a feltárt kőolaj- és földgáz mező.

Az olajipar hozzájárult a falu népességmentaró erejéhez. A fiatalok nem költöztek be a városokba. 1968-ban korszerűsítették a Kiskunmajsára vezető utat, majd a bányászat megindulása után út épült Szank és Bodoglár között. 1968 óta van vízvezeték és vezetékes földgáz a faluban. Korszerű közvilágítás, járdák és utak épültek, gazdagabb lett a boltok áruellátása. A falu fejlődésével a tanyavilág fokozatosan elnéptelenedett, de teljes megszűnése nem történt meg.

A régi 1-2 tantermes iskolaépületek helyett 1971 és 1982 között két ütemben új 16 tantermes általános iskola épült.

Sportlétesítményekkel - labdarúgópálya, kézilabdapálya, tornacsarnok, négy sávós automata tekepálya - gyarapodott az 1947-ben alakult szanki sportegyesület.

Folyamatosan bővült az víz- és gázhálózat, tovább folytatódott a tanyavilág villamosítása is.

Az elmúlt 45 évben a szénhidrogén bányászat következtében a falu jelentős átalakuláson ment keresztül. Az olajipar révén új munkahelyek létesültek, gyors, látványos fejlődés indult meg, a korábban mezőgazdasági profilú község bányászközséggé is alakult.

3.1.2 Helyzetfeltárás

A valódi kistérséget kialakító kapcsolatok két legfontosabb jellemzője az önkéntesség és a horizontalitás. Előbbiről már a bevezetőben szó esett, utóbbi pedig abban nyilvánul meg, hogy a fejlődésnek nincs kitüntetett résztvérsége, vagy települése, a fejlődést dinamizáló elemek a térben kiegyenlítően oszlanak el.

Területünkön is szükség van a tudásalapú kistérség kialakítására, mely olyan fejlett információs infrastruktúrával rendelkezik, amely biztosítja a kormányzat, a vállalkozások, a non-profit szféra és az állampolgár közötti korszerű elektronikus információcserét, üzleti, közhasznú tranzakciók lebonyolítását, s az így kialakított „intelligens környezet” új üzleti lehetőségeket teremt, vonzza a külföldi beruházókat és közben javítja az életminőséget.

Az intelligens környezet kialakításában nagy szerep hárul az oktatási, művelődési intézményekre, hiszen e cél az élethosszig tartó tanulással érhető el, ennek helyszíne pedig az iskola, a művelődési és muzeális intézmény, könyvtár együttese. Szerepe lehet benne az írott és elektronikus helyi sajtónak, ha az valóban a közösség érdekeit szolgálja, és nem miniközösségek aktuálpolitikai érdekeit próbálja érvényesíteni.

A Kiskunmajsai Kistérség gazdasági aktivitása és gazdaságilag, társadalmilag kulcsfontosságú sajátossága alapján az agrár kistérség, jobb esetben a turisztikai potenciállal rendelkező kistérség kategóriába sorolható. Az ország legritkább településhálózatának része, ahol a népesség folyamatosan fogy. Kistérségünk megyehatár menti falusi perifériának számít a régió belül, jelentősen kedvezőtlenebb helyzettel, mint a megyeszékhely és agglomerátuma, azaz a rurális települések közé sorolható. Jelentős számú a külterületi népesség, az egyre nagyobb mértékben differenciálódó tanyákkal. A tanyás területek problémái részben a funkcióvesztésből (agrárium visszaszorulása, kiegészítő tevékenységek hiánya), részben a népesség elöregedéséből, részben a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, családok tanyára való kiköltözéséből adódik. A térséget jellemző átlagosnál nagyobb népességfogyás, a migrációs veszteség és elöregedés mellett a problémát a helyi gazdaság strukturális zavarai és gyengeségei jelentik. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a helyi lakosság átlagot meghaladó részét teszik ki, ami jelzi, hogy a gondok csak komplex módon lesznek kezelhetők.

Az emberek lakóhely változtatásának irányát meghatározóan befolyásolják az adott térség gazdasági, kulturális, infrastrukturális adottságai. A kilencvenes években bekövetkezett változások alapvetően átrendezték az ország egyes térségeinek gazdasági körülményeit, amelynek vonatkozásában a kiskunmajsai kistérség nem sorolható a nyertesek közé.

Jelenleg elvándorlási tendencia jellemzi a kistérséget, hiszen túlnyomó többségében megszűntek az ipari munkahelyek, a mezőgazdaságban hasonló a helyzet, a szolgáltatások alig bővültek. A magasan képzett munkaerő nagyon kis létszámban és szűk területen talál magának állást. Így a munkaképes lakosság jelentős része vagy elköltözött, vagy ingázik a környező, munkaerő-felszívó településekre.

A tartós munkanélküliek zöme alacsony iskolázottságú (8 általánost vagy még azt sem végzett), ami nemcsak a jelenlegi munkaerő-piaci pozícióikat határozza meg, hanem jövőbeni esélyeiket is rontja, hiszen többségük nincs felkészülve az át- vagy továbbképzésre. A faluban élők szakmai összetétele igen kedvezőtlen, ráadásul az elöregedés következtében mind többen válnak inaktívvá. Sok településen a költségvetés akár 10-15 %-a is a segélyre szorultak támogatására megy el.

A jelenlegi munkaerőpiacra a bérek és fizetések alacsony szintje jellemző: a többség keresete szorosan követi a mindenkori minimálbér alakulását. Mivel ezekből a jövedelmekből nem lehet megélni, a munkanélküliek jelentős része az elhelyezkedés helyett inkább a járadékot és a támogatást választja, s megpróbálja azt kiegészíteni más, nem legális kereseti formákkal – például alkalmi munkával, amelyre a mezőgazdaság sokféle lehetőséget kínál. Ezzel a megoldással nemcsak a munkanélküli járadékot élvezők vagy a jövedelempótló támogatásban részesülők élnek, hanem a nyugdíjasok, az előnyugdíjasok, a leszázalékoltak, a háztartásbeliek és az otthon lévők.

Régióink az egy főre jutó, PPS-ben számított bruttó hazai terméket tekintve az EU-átlag 40,4 %-án állt 2002-ben, ha kistérségünket külön mérték volna, az eredmény még lesújtóbb lenne. Ez az átlag az európai 254 régióból a 242. helyre volt elég. Hosszabb idősort vizsgálva és a hét magyar régiót egymáshoz viszonyítva megállapíthatjuk, hogy az egy főre jutó GDP-t tekintve a Dél-alföldi mérőszám az 1995-ös országos átlag 83 %-áról 2003-ra az országos átlag 68 %-ára esett vissza. Mindez azt jelenti, hogy a régió relatív helyzete romlott az ország többi régiójához képest, különösen igaz ez benne kistérségünkre. Az 1995-ös mélyponttól kezdve az országban megfigyelhető dinamikus növekedés területileg igen egyenlőtlenül következett be. Mindegyik régió önmagához képest fejlődött, de a fejlettek jóval gyorsabb növekedést értek el, mint a többiek. A Dél-alföldi régió produkálta a legkisebb növekedést, s ha ez a tendencia folytatódik, akkor a még jelenleg mögötte lévő hazai régiók is utolériük. A régió, s benne kistérségünk leszakadásának okai sokrétűek, de néhány hangsúlyos elemet érdemes kiemelni:

- A rendszerváltást megelőző gazdasági struktúra ugyan igazodott a régió agrárhagyományához, de tömegtermelésre volt berendezve, átfogó megújulása és a minőségi, magas hozzáadott értéket hozó termelési kultúrára való átállása nem történt meg a külső tulajdonosok alatt sem, oka lehet a gyenge minőségű termőföld, illetve az ágazatban hiányzott a forrás a természetszerkezet radikális átalakításához.
- A privatizációs kínálat mennyisége és összetétele nem vonzott jelentős külföldi tőkét a termelő szektorokban.
- A szomszédos országokban tapasztalható jogbizonytalanság komoly fékje volt a gazdasági kapcsolatok fejlesztésének.
- A helyi gazdaság szerkezetében a napjainkig túlsúlyban vannak a válságágazatok (agrárium), a túltermeléssel küzdő iparágak (élelmiszeripar), illetve olyan alágak, melyek kifejezetten a korlátos felvevő képességű helyi piacra termelnek, s nincs elégséges mértékben jelen a dinamikus fejlődést indukáló ipari és szolgáltató tevékenység. Ennek következtében a gazdasági válságok erőteljesen érintik a gazdaságot, ám a fellendülések időszakát nem tudja kihasználni.
- Az alacsony beruházási ráták lassú technológiai megújulást eredményeznek, ami hosszú távon erodálja a versenyképességet még a korábban élenjáró ágazatokban is. A beruházások alacsony hányada köthető a gazdasági szereplőkhöz, és relatíve magas a jóléti típusú investíciók részesedése, mégis alacsony ahhoz, hogy új ipari létesítmények települjenek a kistérségbe.
- Hiányoznak a helyi gazdaságból a gazdasági húzóágazatokban tevékenykedő nagyvállalatok.
- Különösen jellemző kistérségünkre, hogy a helyi gazdasági termelékenység minimális, szerkezete egysíkú, hiányzik a szolgáltatási háttér, a sikeres működéshez szükséges információk nehezen érhetők el. Megkezdődött a gazdasági kiürülés, a korábban megtelepedett szolgáltatók kivonultak.

Az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete – a válság előtt – az egy főre jutó jövedelem, a nemzeti átlag kb. kétharmada, a régióban ugyanez 87 %, s ez a régiók rangsorában a hatodik helyre elég.

A gazdaságban az egyéni és mikro vállalkozások dominálnak, melyeknek innovációs képessége alacsony. Az új vállalkozások létrehozását nehezíti a tőke-, a szaktudás-, és a vállalkozási készségek és képességek hiánya. Itt általában a gyengébb jövedelemtermelő képességű tevékenységek, az alacsony gazdasági aktivitás, a kevésbé képzett, főként fizikai munkát végzők nagyobb aránya a jellemző.

Egy kistérség tartós gazdasági fejlődése döntő mértékben a térségben bejegyzett vállalkozásokon is múlik.

Az egyetlen „nagyvállalat” (Agrikon KAM Kft.) a privatizáció, és a piac átalakulása, valamint speciális tevékenysége miatt alig kötődik a térséghez: alapanyagokat külföldről vásárol, üzleti szolgáltatásokat térségen kívüli cégektől vesz igénybe, hiszen nincs is igazán olyan cég a környéken, amely képes lenne kiszolgálni felmerülő igényeit.

Ipartelepítés szempontjából az autópálya határig történő kiépítése és közelsége nem hozta meg a várt eredményt; kvalifikált munkaerőt igénylő, érettségizett és felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalokat foglalkoztató iparág nem települt ide.

A településeken a pénzügy, a biztosítás, az ingatlanügyek vagy a jobban jövedelmező gazdasági szolgáltatások nem, vagy elvétve jelennek meg.

A kistérség nem tekinthető vonzónak a külföldi befektetők számára, mert nem eléggé fogadóképes a külföldi működő tőke iránt, aminek oka részben az infrastrukturális elmaradottság, a képzett munkaerő hiánya, a területi elhelyezkedés és a gazdasági szerkezet.

A korábban jelenlévő állami vállalatok telephelyei is elkerültek a kistérségből, ezzel együtt elvitték a fejlesztési-pénzügyi- marketing eszközöket is, ennek következtében elköltöztek a szakemberek, gyengültek az alvállalkozói kapcsolatok, a térség külső döntési centrumok kiszolgáltatottjaivá vált, függése erősödött.

Kistérségünkben jellemzően az egyéni vállalkozások és őstermelők fordulnak elő, az összes adóalany több mint kétharmada közülük kerül ki. A társas vállalkozások jellemzően bt. és kft. formában működnek. A részvénytársaságok aránya a kistérségben nagyon alacsony, ráadásul a foglalkoztatott létszám és tárgyi eszközállomány tekintetében is elmaradnak a vezető kft-k mögött.

A térség legfontosabb szükségletei a mikro-vállalkozások fejlesztése és a diverzifikáció ösztönzése a munkahelyteremtés érdekében, *képességek és a képzettség fejlesztése*, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés magas szintű megvalósítása.

Az alacsony foglalkoztatás, gazdasági és vállalkozói aktivitás, illetve jövedelmi viszonyok javítása a több és versenyképesebb vállalkozást, a nagyobb foglalkoztatást és jobb jövedelmezőséget eredményező gazdasági szerkezetváltással érhető el. Ehhez a vállalkozóvá válás ösztönzésére, a mikro-vállalkozások helyzetének javítására és a mezőgazdasági termelésből kivezető, gazdasági diverzifikációra, tevékenység bővítésre irányuló fejlesztések szükségesek.

Térségünkben továbbra is a mezőgazdaság a fő megélhetési forrás, de élelmiszeripari vállalkozás is kevés van, jellemző az őstermelő és magánvállalkozó. Azonban nem megszervezett az értékesítés, a gazdák kiszolgáltatottak a felvásárlóknak, az időjárásnak és egyéb veszélyeknek (madárinfluenza). A termelők körülményeit a mezőgazdaság helyzete erősen befolyásolja: földtulajdon, előállítási költségek emelkedése, az időjárás kedvezőtlen hatása és különösen a felvevőpiac kiszámíthatatlan változása.

A mezőgazdasági foglalkoztatottak átlag bére és a mezőgazdasági vállalkozások átlag jövedelme a nemzetgazdasági átlag alatt marad, ami miatt az egyéni gazdálkodók viszonylag magas aránya kiegészítő jövedelemszerző tevékenységet is folytat, vagy folytatna, ha lehetősége nyílna rá.

A mezőgazdaság foglalkoztatási szerepének csökkenése rendkívül kedvezőtlenül érintette a térséget. A munkanélküliek aránya az aktív korú lakosság körében lényegesen magasabb az országos átlagnál, és gyorsabb növekedést mutat, mint az országban. A szűkös helyi foglalkoztatási lehetőségek következtében a falvakban a foglalkoztatottak kevesebb, mint fele talál helyben munkát, a többi naponta ingázik.

A GDP legnagyobb részét a szolgáltatások teszik ki, de ezek között igen magas arányban vannak költségvetési forrásokból finanszírozott közszolgáltatások – amit forráshiány miatt minden településen igyekeznek csökkenteni.

A beruházások tekintetében régióink országosan a hatodik helyen áll, kistérségünk pedig még

ebből is alig részesedik, a termelékenységet javító eszközberuházások terén, melyek a versenyképesség javítására vannak legnagyobb hatással, már a régió is a hetedik, utolsó helyezett.

A térség munkaerőhelyezete javítható a vonzó táj, környezeti és kulturális értékek turisztikai hasznosítása révén. Mindehhez autentikus, magas színvonalú turisztikai szolgáltatások megteremtésére van szükség, valamint olyan regionális termékekre, amelyek autentikus módon reprezentálják a vidéki életformát és vidéki kultúrát.

A társadalmi tőke javításához elengedhetetlen a humán infrastruktúra színvonalának és hozzáférhetőségének javítása. A térség humán potenciáljának és cselekvőképességének javításához *a képző és készségfejlesztő programok és tanácsadó szolgáltatások ösztönzése járulhat hozzá.* A humán feltételek javítása különösen fontos a szegregálódó és leszakadó helységekből, a *hiányzó képzettség megszerzésének támogatásával, iskolarendszeren kívüli felnőttoktatás keretében.*

A kiskunmajsai kistérség az ország kedvezőtlenebb demográfiai helyzettel jellemezhető régiójába tartozik. Ebben meghatározó szerepe van az időskorúak kimondottan magas, a fiatalok alacsony arányának, az évtizedek óta jellemző természetes fogyásnak, a válások gyakoriságának, az alacsony gyermekszámnak, a népesség kedvezőtlen egészségi állapotának, a rossz halálozási mutatóknak, az öngyilkosságok magas arányának. A problémákat tovább fokozza a kisebb településeken jellemző kedvezőtlen aktivitási arány, a szociálisan veszélyeztetett társadalmi csoportok a társadalom perifériájára szorulók számának növekedése és a kistérség egyes területein (számát tekintve felén) eléggé magas munkanélküliségi ráta.

Régióinkban a népességcsökkenés folyamatos, forrása a természetes fogyás és a belföldi migrációs veszteség. Az elveszületések aránya még hazai összehasonlításban is alacsony, miközben a halálozások aránya aggasztó. A halálozások döntő többsége 5 halálozási főcsoportra koncentrálódik: a keringési rendszer betegségeire, a daganatos megbetegedésekre, valamilyen külső ok: baleset, öngyilkosság, mérgezés miatt bekövetkezett halálozásokra, az emésztőrendszer betegségeire, végül a légzőrendszer káros elváltozásaira. Területünkön kiemelkedő a lakosság öngyilkossági hajlandósága, legjellemzőbb a falvakban, illetve a külterületeken élők körében. A gyermekkorúak részaránya folyamatosan csökken, miközben az idősebbeké nő.

A szociális ellátás területén is komoly hiányosságok észlelhetők. A nappali ellátás minden ellátotti csoport esetében hiányos. A szociális célú nonprofit szervezetek és a hozzájuk kapcsolódó források hiányoznak, a létezők többsége pedig nem rendelkezik a tartós és biztonságos működéshez szükséges feltételekkel.

A településszerkezetre jellemző a tanyákkal körülvett óriásfalvak, ezek közé sorolja a szakirodalom a 2000-10000 fős településeket, vannak kistérségek – Kiskunmajsa 3 korábban önálló településből egyesítetten alig haladja meg – köztük a miénk is, amelyekben nincsenek 10000 fő feletti települések. A legkiterjedtebb tanyarendszerrel rendelkező térségek egyike a miénk, az itt élők hátrányos helyzetének csökkentése szociális szempontból sajátos megoldásokat igényel. Kellő szaktudás és termelőeszközök hiányában nem sok esély teremődik a magas jövedelmezőség elérésére, ami az adott család helyzetének további romlását eredményezheti. A tanyán élők és az idősek lakosságon belüli magas aránya a régióban speciális szociális ellátási feladatokat von maga után.

A terület legégetőbb problémái a közúthálózat hiányosságai, a nehéz megközelíthetőség, a szolgáltatásoktól való nagy távolság, az elszigeteltség, a tanyán élők körében fokozottan jellemző állásnélküliség. A tanyavilág számára a legjelentősebb veszély az elvándorlás. E probléma megoldására komplex intézkedések megvalósítása szükséges, melyek magukba foglalják a mezőgazdaság és az infrastruktúra fejlesztését, a természet védelmét, a gazdasági

diverzifikációt és az alapvető szolgáltatások támogatását.

A kistérség forgalmi helyzete javuló, mert a hazai és nemzetközi közlekedés fővonalai a közelben haladnak el (Félegyháza felé kapcsolódik a Budapest-Szeged, Halas felé a Budapest – Baja – Pécs vasútvonalhoz, az M5-ös autópálya le- és feljárója Félegyháza és Jászszentlászló között van, de könnyen elérhető Kömpöc és Csólyospálos településekről is; a déli autópálya nyomvonala pedig a Halas felé eső oldalon haladna el).

Közúton a kistérség központjából valamennyi település megközelíthető, Szank azonban zsáktelepülés, határában véget ér az út. Ipartelepítés szempontjából az autópálya közelsége sem hozta meg még a várt eredményt; nemcsak kvalifikált munkaerőt igénylő, érettségizett és felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalokat foglalkoztató iparág nem települt még ide, hanem más sem.

Az úthálózat minősége az országosnál minden kategóriában rosszabb, magas a rossz, illetve nagyon rossz minősítést kapott elemek aránya. A helyi úthálózat sűrűsége és minősége is elmarad a lakossági igényektől. A kistérség kiterjedt tanyavilággal rendelkezik. A tanyák fontos szerepet játszanak a kiskunmajsai kistérség gazdasági és idegenforgalmi/turisztikai fejlesztési koncepciójában. Ezért is egyik legfontosabb szemponttá kell tenni a jövőben a szilárd burkolatú összekötő utak kiépítését, amely nem csak az itt élők életfeltételeit javítaná, hanem a tanyasi turizmus fejlesztését is nagymértékben elősegítené. A kerékpárút-hálózat fejlesztése folyamatos, de a településeken belül nem állnak össze térben összefüggő rendszerré.

A kistérség két települése olyan vasúti szárnyvonalon található, mely Kiskunfélegyházán és Kiskunhalason is csomópontokban találkozik. A helyi jelentőségű bugaci kisvasút áthalad Szankon, mégis vasúttal három település: Kömpöc, Móricgát és Csólyospálos nem közelíthető meg. A kisvasút megszüntetése esetén Szank sem lesz vasúttal elérhető.

A természeti és kulturális örökség, kiemelten a hagyományok, valamint az épített örökség megőrzése és programszerű fejlesztése alapot nyújt mind az életminőség javításának, mind a gazdaság diverzifikációjának. Ezen belső források kihasználásának feltétele a településkép, az *épített környezet minőségének javítása, a helyi önszerveződésnek, valamint a gazdaság és a helyi lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások egy részének teret adó közösségi terek kialakítása, fejlesztése.* Másfelől szükséges az *értékek további feltárása, tudatosítása, ezáltal a helyi közösség identitásának erősítése.*

A helyi partnerségek fejlesztésre szorúlnak az animáció növelése és a humán kapacitás, valamint a stratégiaalkotás és megvalósítás területén. Szükség van az információáramlás kistérségi szintű erősítésére képzett személyek segítségével, valamint az infrastruktúra fejlesztésére. Kapacitásokra van szükség a helyi mikro-térségi stratégia kidolgozására és megvalósítására.

A természeti környezetnek kitüntetett szerepe van a lakosság közérzetének alakításában, rekreációjában, a levegőminőség, talajminőség és vízminőség alakulásában egyaránt. A védett természeti területek és értékek az ökoturisztikai vonzerő fontos elemei, a természeti és természetközeli környezet egyben az ökológiai gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen feltételek megteremtője.

Kitörési pont lehet a turizmus két ága, az aktív- és az egészségturizmus. A kistérség legjelentősebb vonzerejét a gyógy- és termálvízkészlet jelenti. Emellett vidékünkön a legmagasabb a napsütéses órák száma. *A helyi lehetőségeket figyelembe véve kiemelkedő kínálatnak számít a gyalogos-, kerékpáros-, lovas-, vadász-, horgász-, szelíd- és ökoturizmus szélesebb körű elterjesztése.* A minőségi turizmus fellendítése érdekében alapvető fontosságú a minőségi szálláshelyek, szolgáltatások és programok fejlesztése. A megye legnagyobb gyógyfürdő központja a gyógyvízzel rendelkező városunk. Ezzel szemben azonban

kistérségünk épített örökséggel alig rendelkezik, viszonylag új turisztikai potenciál az üdülőterület, és néhány falusi turizmusba bekapcsolódó létesítmény, ezért a kulturális örökség, mint helyi erőforrás, nehézséget jelent a fejlesztési irányok meghatározásában.

Az alacsony iskolai végzettség alapján a képzettségi szint a térségben jóval kedvezőtlenebb, mint az országos átlag, a szakképzett munkaerő megfelelő munkalehetőségek hiányában elvándorol. A diplomával rendelkező munkaképes korú lakosság az egész régiót tekintve a legalacsonyabb értéket mutatja a régiók között. Ha figyelembe vesszük, hogy a régión belül helyezkednek el Szeged, Kecskemét, Békéscsaba, Szarvas, Baja, Hódmezővásárhely, mint felsőoktatási intézményeket működtető városok, hozzájuk kapcsolódnak Gyula, Orosháza, mint tagozatokat működtetők, valamint Szeged, Kecskemét, Békéscsaba, Baja, Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza, Kalocsa, Hódmezővásárhely, Szentés, Gyula, Orosháza, mint kiemelkedő középfokú képzéssel rendelkező városok, helyzetünk még rosszabb, mint a régiós átlag.

A *képzés fejlesztése* a legközvetlenebbül hat a gazdaság versenyképességére és kulcsfontosságú tényező a társadalmi haladás, illetve az esélyegyenlőség szempontjából is. A tudásalapú termelés kialakításának egyik legfontosabb pillére az oktatás, ennek fejlesztése nélkül nem valósulhat meg a tudás társadalom.

A régió képzőrendszerében, az utóbbi években a jogszabályi változások és a munkaerő-piaci igények következtében jelentős átstrukturálódás ment végbe. Ez azonban a kiskunmajsai kistérség képzettségi színvonalára, a fiatalok elhelyezkedési esélyeire alig hatott. A kistérség egyetlen középiskolája ugyan bekapcsolódott a Sulinet programba, sőt az általános iskolák is, de ez jelentős változást nem okozott a kikerülő fiatalok elhelyezkedését tekintve.

A kistérség egyetlen középfokú oktatási intézményében is a régióhoz hasonlóan az általánosabb, jobban konvertálható képzést nyújtó szakok iránt nőtt meg az érdeklődés, míg a szakközépiskolai osztályok aránya csökken úgy is, hogy folyamatosan változtatja a szakképzés irányát az iskola (idegenforgalomtól a média szakig).

A kiskunmajsai térségben a népesség átlagos iskolázottsági szintje elmarad a megyében lévő kistérségek átlagától, melynek oka alapvetően a települések méretéből és lehetőségéből fakad. Nemcsak felsőfokú oktatási intézmény nincs a térségben, hanem középfokú is csak egy található, amely igyekszik minél szélesebb körű igényeket kiszolgálni, így egy iskolán belül megtalálható a gimnáziumi és szakközépiskolai képzés is. A helyi szakképzést az idegenforgalom fejlesztésének igénye hívta életre, azonban a megfelelő gyakorlati helyeket nem tudták a vállalkozások biztosítani, egyben a munkaadók helyzetét a fiatalok gyakorlati ismereteinek hiánya nehezíti. A kis létszámú csoportok órakerete nehezíti a szakképzett oktatók foglalkoztatását, ezért az elméleti oktatás is nehézségekkel küzd. Az oktatás számára a gazdaságnak kellene megfogalmazni az elvárásokat, ugyanakkor jelenlegi helyzete ezt alig képes megtenni, ezért a lakossági elképzelések alapján tanulnak a fiatalok és felnőttek egyaránt, jobbra nem a helyi középiskolában.

A régióban a felsőfokú oktatás döntően Szegeden koncentrálódik, ugyanakkor más városokban is vannak főiskolák, az egyre jobban terjedő kihelyezett tagozatok révén a felsőfokú képzés már kisebb városokban is megtalálható. Sajnálatos módon kistérségünkben ez nem jellemző.

1997-ben közel hétezer Bács-Kiskun megyei fiatal tanult valamelyik felsőfokú oktatási intézményben. A megyei hallgatók több mint egynegyede tudományegyetemre járt, ez az érdeklődés lényegében megegyezik az országos átlaggal. A megyei diákok közül az országos tapasztalatokhoz képest többen tanultak tanítóképző, illetve műszaki főiskolán, ami döntően arra vezethető vissza, hogy Kecskeméten és Baján ilyen jellegű képzés folyik és sok családban még mindig – akár anyagi, akár érzelmi okokból – a közelebbi tanulási lehetőséget keresik. A megye mezőgazdasági jellegéhez képest nem túl sokan jártak agrártudományi egyetemre, illetve mezőgazdasági főiskolára. Ez fokozottan érvényes a mi kistérségünkre,

okként elsősorban azt vehetjük, hogy helyben leginkább a pedagógus, és műszaki végzettségű, családi gazdaságban a mezőgazdasági végzettségű fiatalok tudnak elhelyezkedni, sajnos kis létszámban. Tudományegyetemi végzettség szinte biztos, hogy elvándorlással jár együtt.

Sajnos gyakori, hogy az iskolapadból kilépő vagy átképzésen részt vett fiatalok munkanélküliek lesznek, illetve, hogy a kistérség, illetve régió gazdasági vállalkozásai nem találnak megfelelő munkaerőt.

A gazdasági változások következtében a felnőttek többségének tovább kell képeznie magát, vagy éppen felnőtt fejjel kell (esetleg új) szakképzettséget szereznie, ha a munkaerőpiacon akar maradni.

A nappali tagozatos képzés mellett Kiskunmajsán és kistérségében is egyre fontosabbá válik a felnőttek tovább- és átképzése, a munkaerő-kereslethez jobban igazodó szakmák elsajátítása, a folyamatos tanulás. Alapvetően a Munkaügyi Központ keres-szervez tanfolyamokat a munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek érdekében, képzőközpontok segítségével, a Művelődési Központ közreműködésével, de vállalkozások is alakulnak az iskolarendszeren kívüli oktatás folytatására (informatikai, gépkocsivezető képzések).

A gondot az jelenti, hogy nincs intézményesült kapcsolat a munkaadók és a munkavállalókat tanítók között, nehéz kitapasztalni, hogy mi lehet a vállalkozók igénye, milyen jellegű képzést indítsanak, folytassanak, melyeket szüntessenek meg.

Rövidtávon megvalósítható a helyi, térségi felnőttképzési igényfelmérés és a felnőttoktatási szakemberek továbbképzésének, tapasztalatcseréjének rendszeressé tétele. Középtávon a felnőttképzési igényfelmérés eredményeinek figyelembe vételével valósulhatnak meg a távoktatással, a felnőttképzés minőségbiztosításával és segédanyagainak kidolgozásával, a felnőttek sajátos csoportjainak oktatásával, valamint a felnőttoktatási szakemberek képzésével kapcsolatos projektek. Célravezető a régió más városaiban már kiépült felnőttoktatási központokkal való együttműködés (KKRK -Kecskemét).

Az egész életen át tartó tanulás gyakran hangoztatott elképzelése sokszor ütközik a felnőttoktatás jelenlegi ad hoc jellegével, a módszertani kérdések kidolgozatlanságával, a felnőttoktatási szakemberek hiányával. A felnőttképzés gyakran egyet jelent az iskolarendszerű szakképzés jobb-rosszabb adaptálásával, és nem képes megfelelően kezelni azt a tényt, hogy a felnőttek sajátos tapasztalatokkal rendelkeznek, és sajátos igényeik vannak. Ezek a problémák is hozzájárulnak ahhoz az országos jelenséghez, hogy a felnőttoktatás hatékonysága a ráfordított költségek fényében sem kellően hatékony.

A kulturális örökséghez kapcsolódó védett temetőkert, a települések helyi védett területei jelentősen befolyásolják a települési környezet minőségét, meghatározzák a térség, táj arculatát, karakterét, hozzájárulnak a lakosság életminőségének alakulásához. Védelmük, fenntartásuk a turisztikai fejlesztésekhez kapcsolódóan nagyobb figyelmet érdemel. Mindemelllett a lakosság jelentős hányada nem, vagy nem kellő mértékben éri el az alapvető szolgáltatásokat, *hiányoznak részükre a rekreációs és kulturális szolgáltatások, részben ez magyarázza a fiatalabb generáció elvándorlását.*

A kulturális javakhoz való hozzáférés egyenlőtlen, a kistelepülések hátrányban vannak a városokhoz képest, ez még Kiskunmajsára is igaz, városi besorolása ellenére. Az intézményi háttér elmaradottsága miatt nem kellő mértékben kihasználtak a kultúra kreativitást megalapozó, társadalmi felzárkózást elősegítő, a társadalom egyes csoportjait aktivizáló lehetőségei.

A közkulturális intézményrendszer (könyvtárak, múzeumok, közművelődési és művészeti intézmény) jelen állapotában nem képes hatékonyan hozzájárulni a versenyképes tudásalapú társadalom emberierőforrás-bázisának megerősítéséhez, mivel sem fizikai infrastruktúrája, sem infokommunikációs ellátottsága nem teszi lehetővé a nem-formális és informális tanulás

folyamatába való széles körű bekapcsolódását, az intézmények által nyújtható oktatási-képzési, közösségfejlesztési tevékenységek érvényesülését.

A kulturális intézményeknek a széles társadalmat, így az ifjúságot, a leszakadó rétegeket és a mélyszegénységben élőket is megcélzó, az egész életen át tartó tanulásra, a társadalmi aktivitásra és a közösségfejlesztésre irányuló tevékenységekbe való bekapcsolódását erőteljesen gátolja korszerűtlen infrastruktúrájuk, rossz műszaki állapotuk, kiépítetlen infokommunikációs rendszerük.

Az intézmények leromlott épületállománya gátolja a kultúra és a gazdaság közös fejlesztéséhez tartozó, a művészeti alkotótevékenységnek helyet adó művészeti intézmények piacképessé válását, a korszerű, magas színvonalú alkotások létrehozását. A közművelődési intézmények épületállományának átfogó külső-belső rekonstrukciója, infrastrukturális korszerűsítése szükséges. Az épületek nagy részében még nem történt meg az akadálymentesítés.

A közösségfejlesztés legjelentősebb helyi színterei a közművelődési intézmények, amelyek meghatározó közösségi szolgáltató tevékenysége a nem-formális és informális tanulásra, a felnőttképzésben való részvételre irányul (tanfolyamok, ismeretterjesztő előadások, távoktatás, stb.). A művészeti csoportok, klubok, a kötetlen formában szervezett játszóházak, a fórumok a társadalom széles rétegeit vonzzák, a speciális rétegeknek kifejlesztett programok pedig a felzárkózást, a készség- és kompetenciafejlesztést szolgálják. Jelen állapotukban az intézmények nem, vagy alig alkalmasak korszerű szolgáltatások nyújtására, a helyi közösség fejlesztésére, és nem érvényesül a művelődési házak társadalmi hátrányokat kompenzáló, kiegyenlítő szerepe. A települések szempontjából fokozott hátrányt jelent, ha a közművelődési intézmények leromlott állaguk miatt nem tudnak eleget tenni a funkciójuknak. A funkciók és a működés hatékonyságát szolgáló intézményi együttműködések gátja a korszerűtlen infrastrukturális háttér.

A telekommunikációs ágazatban az elmúlt 18 évben fejlődés ment végbe – mind mennyiségi, mind minőségi szempontból, aminek következtében napjainkra kínálati piac jött létre – valamint a külföldi tőke – mint tulajdonos – jelenléte biztosítja az ágazati fejlesztésekhez szükséges hatalmas erőforrásokat. Ugyanakkor az ágazatra (és ez általánosságban az egész országra igaz) jellemző, hogy rendkívül „tőkeigényes ágazat”. Ennek következtében a hazai tulajdonú cégek beruházási (hálózat-fejlesztési) lehetőségei – a relatíve gyengébb tőkeellátottságuk következtében – korlátozottak. Ugyancsak hátrány, hogy nemcsak a hazai vásárlóerőhöz képest, hanem nemzetközi összehasonlításban is magasak a jelenlegi távközlési tarifák. A 2002-ben bevezetett piaci liberalizáció következtében további új szolgáltatók jelenhetnek meg a „részipiacokon”, csökkenhetnek a szolgáltatások árai. Az EU-hoz csatlakozás következtében érvényesülnek a közösségre vonatkozó szabályok, melynek következtében csökkenhetnek a nemzetközi hívások árai is.

A helyi CATEL kábeltévé hálózata – bár magánkézben van – nagy erőforrás lehet az infrastrukturális fejlesztés szempontjából, hiszen már olyan fejlesztésekbe kezdett, amely nagy lehetőségeket nyit a szélessávú Internet és telefon használatában. Ebből a szempontból Kiskunmajsa és kistérsége kedvező helyzetben van, hiszen több szolgáltató is jelen van a piacon, és folyamatosan bővül kínálatuk, mindemellett az árak is versenyképesek.

Fontos tényező az ágazat fejlődése szempontjából a „kínálati piac”, mind a hardver eszközök, mind a szolgáltatások területén. Ugyanakkor a lakossági vásárlóerő gyenge a jelenlegi hardver még inkább szoftver árakhoz képest, és csökkenő, de mégis drága az Internet használata a lakosság fizetőképességéhez mérten.

Probléma az alacsony számítástechnikai kultúra a kisvállalkozások körében. Hosszabb távon problémát jelent, hogy a magyarországi felsőfokú informatikusképzés jelenleg mennyiségileg nem tudja kielégíteni a „felfokozott” keresletet, mindemellett a települések az ilyen

képzettségű szakembereket pénzhiány miatt nem tudják foglalkoztatni.

Javíthat a helyzeten a kistérségben a hardver árak csökkenése, illetve a távközlés liberalizálásából eredő tarifacsökkenés, melynek következtében elérhetőbbé vált az Internet használata, olcsóbbá a hálózatok összekötése. Az iskolákban a számítástechnikai oktatás egyre magasabb fokú és szélesebb körű kiterjesztését tapasztalhatjuk. A helyi iskolák és felnőttképző intézmények tevékenysége eredményeként a lakosság egyre nagyobb körében válik általánossá a számítástechnika, informatika mindennapi használata, a „digitális írásműveltség elsajátítása”. Kiskunmajsán ebbe a tevékenységbe az iskolák mellett bekapcsolódott már a Városi Könyvtár (e-pont) és a Művelődési Központ (e-pont, nyári táborok) is. A kistérség több településén is működnek e-pontok: Szank – Művelődési Ház, Jászszentlászló – Könyvtár, Móricgát – Teleház,

Azt tapasztaljuk ugyanakkor, hogy a magasan képzett informatikai szakemberek nem jelennek meg ezeken a településeken, mert nem tudnak számukra versenyképes béreket biztosítani, így elmarad a versenyképes tudás is.

3.1.2.1 Kistérségi kapcsolatrendszer

A tér- és településszerkezetet, ill. a kistérségi kapcsolat- és intézményrendszer közigazgatást is befolyásoló tényezőknek azért igen nagy a jelentősége, mert egy-egy beavatkozás több évtizedre szervesen vagy mesterségesen, de végül is igen erősen befolyásolta a térség fejlődését, a települések közötti kapcsolatok minőségét, kiegyensúlyozottságát, vagy éppen a települések közötti integráció ellen hat, szembeállítva egymással azokat.

Kiskunmajsa és a vonzáskörzetébe tartozó öt település 1997-től területfejlesztési, majd 2004-től több célú kistérségi társulást alkot Bács-Kiskun megyében. Tagjai: Szank, Csólyospálos, Kömpöc, 2008. január 1-től Jászszentlászló és Móricgát, mely települések így a Kiskunfélegyházi kistérségi társulásból váltak ki.

A kiskunmajsai kistérség térszerkezeti központja Kiskunmajsa, amely nagyobb település, mint a kistérség többi helysége, de nem tudja ellátni a központ igazi szerepét, hiszen nincs kórház, bíróság, az igazgatási-hatósági feladatokat is csak korlátozottan végezheti. Sok ügyet csak a másik két kistérségi központban, Kiskunfélegyházán és Kiskunhalason lehet elintézni, ráadásul a kistérség települései más-más városban tehetik ezt. Jelenleg problémát jelent – és veszélyeket hordoz – hogy bár az önkéntes szerveződés létrejött, az átfogó intézményi struktúra, az új munkamegosztás (kiegészítő-komplementer szerepek) dinamikája még nem alakult ki. A ritkábban lakott településeken a materiális és humán erőforrások, az intézmények ritkasága nem teszi lehetővé a szakosodott feladatmegosztást. Az EU fejlesztési alapok igénybevételének feltételei között fontos helyet foglal el a „tőkeabszorpciós képesség” fejlesztése, ami a saját erő megléte mellett a megfelelő intézményrendszer működtetését és az elfogadható programozás képességét feltételezi. Az utóbbi két feltétel egymástól elválaszthatatlan és egymásra kölcsönösen ható faktorok. Sem az intézmények megfelelő működtetése (a gyakorlat), sem a szükséges ismeretek és jártasságok elsajátítása (elmélet) nem képzelhető el a két oldal elszigetelt funkcionálása révén, csakis azok folyamatos és kölcsönös egymásra hatása alapján fejleszthetők.

3.1.2.2 Közhangulat és jövőkép

A tudásalapú társadalom és gazdaság sikeréhez, az intelligens kistérség fejlesztéséhez elengedhetetlen tényező a lakosság jövőképe, a társadalmi befogadó közeg fejlettsége, a társadalmi beágyazottság. Ugyanakkor egy pozitív jövőképet felmutatni képes kistérségi

stratégia is jótékonyan befolyásolhatja az emberek közhangulatát, saját helyzetük megítélését. Különösen fontos a fiatalok véleménye saját perspektívájukról.

A kistérséget nem jellemzi az optimizmus. A lakosság még túl nagy része érzi úgy, hogy nem tartozik a „rendszer váltás” nyertesei közé, sőt nem érez rendszerváltást sem, csak a jövedelemforrások néhány korábbi vezetőhöz kerülését, s ezáltal a lakosság többségének elszegényedését, munkahelyének elvesztését. Az elnyomó hadsereg távozását először euforikus örömmel fogadók jelentős része ma már azzal szembesül, hogy kistermelőként nem tudja értékesíteni termését, hiszen a legnagyobb felvevők távoztak, így tehát lakóhelyén nem nagyon találhatja meg számításait. Ez például oka a viszonylag magas elvándorlási rátának. Szükséges egy dinamikus és sikeresen megvalósított tudásalapú kistérség stratégia, mely képes a települések megtartó hatását növelni, illetve azt erősíteni.

Szükséges lenne még, hogy pozitív és optimista jövőképpel rendelkezzenek a polgármesterek és munkatársaiknak többsége, ami természetesen kulcstényező bármilyen stratégia megvalósításához. Megfelelő politikai akarat nélkül, mely össze tudja fogni és képes koordinálni a kistérség különböző elképzeléseit, nem működhet tudatos és szisztematikus fejlesztés. Ez nehezen megoldható probléma jelenleg a kistérségben, mely komoly veszélyforrása a fejlődésnek. Egy hátrányos kistérségben csak tudatos érdekegyeztetéssel, nagyon tudatos munkával születhet reális és távlatos jövőprogram.

Az elöregedő településeken ellentmondásnak hat az a szlogen, hogy a „fiatalság kezében van a jövő”. Mégis igaz az állítás, hiszen a ma fiatalsága lesz a motorja a jövő gazdaságának, kultúrájának és civil életének. A fiatalok viszont tudomásul veszik, hogy magasabb végzettséggel esélyük sincs saját településükön a boldogulásra, így jövőjüket kevesen tervezik ide. Ezért például már megjelent az a nézet is, hogy a helyi középfokú oktatásban nincs szükség az „elitképzésre”, mert az csak gyorsítja a települések elöregedését. Ez azonban nagyon veszélyes szemlélet, hiszen elterjedése a tudásalapú társadalom létrejöttét akadályozhatja térségünkben, és ezzel erősíti a lemaradást, hiszen a fejlődést csak helyi szinten akadályozhatja, más területeken nem. Már jellemző, hogy a tehetséges gyermekek jelentős része nem a helyi középiskolában tanul tovább, hanem a közeli települések intézményeibe jelentkezik annak reményében, hogy onnan könnyebben tanulhat tovább a felsőoktatási intézményekben. A helyi középiskolában a tanulók nagy része a kistérség többi településéről, és távolabbról érkezik, már diákévei során sem kapcsolódik be a város életébe, de nem jelenik meg saját települése kulturális és civil szerveződéseiben sem, így identitása is kétséges szűkebb környezetében. Ez kedvezőtlen jelenség azért is, mert hozzájárul a népesség lassú elöregedéséhez, az aktív keresők számának csökkenéséhez. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy ezt a kedvezőtlen folyamatot megtörheti egy dinamikus tudásalapú kistérség program, s a demoralizálódást leküzdve ezen a téren is látványos eredményeket érhet el. Az új munkahelyek teremtésén túl felpezsdítheti a szellemi és kulturális életet, erősítheti a közösséget, pozitív jövőképet mutathat fel.

4. A kistérség kulturális adottságai

A Kiskunmajsai Kistérség településein közművelődési intézmények nagyobb számban vannak jelen, csak a legkisebb helységeken fordul elő, hogy egy faluházat működtet az önkormányzat, a többi településen található könyvtár, muzeális intézmény és művelődési központ vagy ház egyaránt. Mindemellett a települések 95-100 %-ában van statisztikailag regisztrált kulturális szervezet, ez országos viszonylatban a középmezőnynek megfelelő. Rosszabb a helyzet, ha az 1000 lakosra jutó kulturális szervezetek számát vesszük alapul, hiszen akkor hátrább sorolódnak a települések. Az utóbbi időben emelkedett az amatőr és népművészeti alkotó csoportok, és azok tagjainak száma, mégis ebben nagyobb lemaradás

látszik, a 178 kistérségből az utolsók között található a miénk.

Sokkal biztatóbb a helyzet, ha a közösségi rendezvények látogatóinak aránya felől közelítünk, hiszen akkor viszont a 9 leglátogatottabb kistérség egyike vagyunk, azaz megállapítható, hogy a lakosság igényli, és kedveli a közösségi rendezvényeket.

Szintén a 10 kiemelkedő kistérség egyike a miénk, ha a kulturális rendezvények látogatóinak arányát hasonlítjuk a lakónépességhez, az események a kiállítások, művészeti rendezvények, közösségi események, közösségi rendezvények, vetélkedők, versenyek, egyéb kulturális események sorát foglalják magukban.

Ezen adatok alapján megállapíthatjuk, hogy az NKÖM statisztika összevont kulturális mutatója alapján a fejlettebb, míg a KSH minősítés alapján a közepesen fejlett kistérségekhez sorolnak bennünket, azonban mindkét szervezet statisztikájában, ha a kulturális mutatót és az általános fejlettséget vesszük alapul, az elmaradott kistérségek közé kerülünk.

A Kiskunmajsai kistérségben egyre több civil szervezet fejt ki jótékony hatását, melyből a legaktívabbak, legismertebbek éppen a kultúra területén tevékenykednek.

Az alapítványok és egyesületek némelyike már most jelentős szerepet játszik Kiskunmajsa és térsége közéletében. A szerveződések közül 5-10 az, amelyik folyamatosan jelen van a helyi társadalom életében, s céljainak megfelelően próbálja kivenni részét a civil szféra formálásából.

Az egyesületek, alapítványok elmúlt 8-10 éves fejlődése látszólag megfelelően szervezett civil társadalom képét vetíti előre, az adatokból feltételezhető aktivitás azonban meglehetősen szűk körű, hullámozó, vagyis e szervezetek társadalmi hatása jelenleg még esetleges, területi elhelyezkedésük is egyenetlen.

Az öntevékeny művészeti alkotófolyamat az élet minőségének javításához járul hozzá, önkifejező erőket szabadít fel, közösségi erőt és kulturális értéket képvisel, nagy szerepe van az identitás- és a lokálpatrióta tudat kialakulásában. Az alkotás állandó testi, lelki és szellemi kondícióban tart, segíti az önismeretet, önkontrollt. A közösségben végzett művészeti alkotótevékenység, az értékek, gondolatok, viselkedésminták átadásával fejleszti a kommunikációs készséget. A művészeti tevékenységek alkotó módon gyakorlása a deviáns magatartásformák megelőzésében is jelentős szerepet tölt be. Ebben négy település jeleskedik a hat közül, kettőben a szervezéséhez segítséget kell nyújtani.

A nem hivatásos művészeti tevékenység az egyén számára életminőség- és kreatív közérzetjavító tevékenység, társadalmi szinten pedig össznemzeti mentálhigiénés programnak is tekinthető. Szűkebb-tágabb közönsége számára pedig az igényes kultúrával való, gyakran egyetlen találkozás lehetőségét teremti meg. Több területen – néptánc, zene, színjátás – találhatunk aktív csoportokat a kistérségben, fejlődésükhöz szakmai támogatásra, és a bemutatkozási lehetőségek növelésére van szükség.

Az amatőr kulturális tevékenység legfontosabb funkciója a szabadidő minőségi eltöltése, tehát a társasági élet fejlesztése a kulturális tevékenység során. A kis települések lakosságának szinte egyetlen helyben elérhető tevékenységformája, mely a megtartóképeséget jelentheti a községekben.

Az egyre súlyosabb szociális és társadalmi problémák kezelése, a társadalmi integráció hiánya, a deviáns jelenségek előfordulásának gyarapodása, a környezeti problémák szükségessé teszik a helyi közösségek támogatását, a civil szerveződések aktivizálását, szerepük erősítését, a helyi kötődés fejlesztését. Kulturális támogatás nélkül a közösségek szétforgácsolódhatnak, és ez hátrányos következményekkel jár a település fejlődésére is.

4.1 Kulturális intézmények rendszere

4.1.1 Közművelődési intézmények

Kiskunmajsja:

Művelődési Központ

Kiskunmajsja, Hősök tere 6.

Tel.: 77/481-150,

e-mail: majsakultur@satnet.hu

1952-ben alapított, jelenlegi épületében 1963-ban megnyílt 1956 m² területű önkormányzati intézmény, ahol a hagyományos funkciók mellett komoly jelentősége van a képzésnek és szakképzésnek, hiszen ez a terület lényegében lefedetlen a kistérségben.

A Művelődési Központ 300-500 főt befogadó színház és moziterme 120 m²-es színpaddal előadások rendezésére alkalmas. Emeleti nagytermében 100-200 fős konferenciák, kiállítások, zenés, táncos rendezvények szervezhetőek. Klub és tanfolyami oktatásra alkalmas 3 terme 20-50 fő számára kényelmes, árubemutatókat is itt lehet rendezni. Az előtér vásárok helyszínéül szolgál, itt működik az e-Magyarország pont 2 számítógéppel, valamint itt található a söröző.

A ház székhelye az Amatőr Képzőművészek Alkotó Körének, a Fészek Színjátszó Egyesületnek, a Kézműves Egyesület – Kiskunmajsának, a Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesületnek, valamint a Természetbarát Klubnak. Székhelyként funkcionál a még bejegyzés előtt álló Szív- és Cukorbeteg Klubjának, illetve a Mikkamokka Gyermek Színjátszó Csoportnak. Helyet biztosít a Mayossa Hagyományörző Egyesület néptánc programjainak, melynek eredeti székhelye volt. Ezen kívül gyermek és felnőtt nyelvtanfolyamok, szakképző tanfolyamok helyszínéül szolgál, modern és társastánc klubok, mazsorett csoportok, szépségápoló, egészségvédő és sport klubok, civil szervezetek és intézmények foglalkozásainak biztosít helyet.

Időszakos mozi üzemel az épületben, valamint 3 telephely is az intézmény része:

- Tourinform Iroda,
6120 Kiskunmajsja, Zárda u. 2.
Telefon, fax: 77/481-327
e-mail: kiskunmajsja@tourinform.hu
- Kígyós-Gárgyáni Községi Ház
6120 Kiskunmajsja, Kígyós 223.
motoros és autós ügyességi versenyek
Pingpong klub
- Bodoglári Községi Ház
6120 Kiskunmajsja-Bodoglár, Szőlő u. 9.

A kultúrház igyekszik felvállalni a társadalmi-oktatási intézmény szerepét nemcsak a városban, hanem a kistérségben is, ezáltal a tudásalapú társadalom egyik alapintézménye kíván lenni. A Művelődési Központ a város és a kistérség ütőerejeként működő, integrált, a közigazgatást, a gazdálkodást, a kutatást, a tanulást, a gazdasági életet támogató tudásközponttá válhat, számos szempontból ideális centruma lehet egy megépülő tudásháznak. Ezt több releváns tényező is indokolja: központi elhelyezkedése, nagy ismertsége, valamint szerves kapcsolódása a város kulturális életéhez. A hét valamennyi napján szolgáltatást biztosít.

Egressy Béni Művészetoktatási Intézmény

A zene tanítása Kiskunmajsán sok évtizedes múltra tekint vissza. Az állami zeneoktatást megelőzően, a két világháború között helyi zenét tanuló fiatalokból leventezenekear szerveződött, 1957-től pedig úgynevezett zeneoktatói munkaközösségi formában folyt az oktatás az akkori községben. 1971-ben Kiskunmajsán is elindult az állami képzés. Az iskola megszervezője, és - 2005-ben bekövetkezett nyugdíjazásig - igazgatója, Tóth Kovács László volt. Az iskola fennállásának 25. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepség keretében 1996-ban az intézmény felvette Egressy Béni, a szózat zeneszerzőjének nevét. Az iskola kezdetben a Művelődési Ház három öltözőjében működött. Az első tanév mostoha körülményei után a korábbi adóhivatal épületét kapták meg, majd egy kedvező önkormányzati döntés eredményeképpen, 1992 nyarán költözhetett jelenlegi helyére az intézmény. Napjainkra ez az épület is szűkösnek bizonyul, ütő tanszakuk elhelyezése már csak a Művelődési Központ egyik termében valósulhatott meg. Ez a tény egyben örömteli is, hiszen azt jelenti, hogy egyre bővülő szolgáltatásukra igény van. A székhelyen lévő főépületben folyó zeneoktatáson kívül két helyi és egy vidéki telephelyen folyik a művészetoktatás. Az eleinte csak zongorát, hegedűt oktató zeneiskola mára kinőtte önmagát. Folyamatosan kiépültek a különböző fa- és rézfúvós tanszakok, 2004-től pedig a változó kor kívánalmai szerint művészeti iskolává alakult intézmény felvállalta az iskolarendszerű néptánc oktatását, majd a zeneművészeti ágat is tovább bővítették az ütő tanszakkal. A fejlesztést nem tekintik befejezettnek, hiszen a lakosság részéről újabb zenei tanszakok (gitár, cselló, oboa), és új művészeti ágak (társastánc, dráma) iránti igények jelentkeznek. Jelentős lépésnek érzik a néptánc tanítását, hiszen a zene és a tánc ősidők óta elválaszthatatlan eleme emberi mivoltunknak. A kezdetben a kiskunmajsai lakosságot kiszolgáló intézmény ma már térségi feladatot lát el. Jelentős számban vannak tanulói Szankról, és kisebb létszámban Csályospálosról, Jászszentlászlórol.

Szank

Általános Művelődési Központ

Az 1982-óta működő Általános Művelődési Központ fogja össze az oktatási, közművelődési és közgyűjteményi feladatokat ellátó intézményeket. Tagintézményei:

- Gy. Szabó Béla Általános Iskola
- Napköziotthonos Óvoda
- Vörösmarty Mihály Művelődési Ház
- Közösségi Ház: Könyvtár és Gy. Szabó Béla Képtár

Vörösmarty Mihály Művelődési Ház

6131 Szank, Rákóczi u. 22.

Telefon: 77/495-701

E-mail: muvhaz.szank@gmail.com

A Művelődési Ház, mint többfunkciós közösségi tér helyet ad egy fiatalok kulturált szórakozását biztosító Klubnak, időszakosan működő mozinak, konditeremnek. Helyszínéül szolgál különböző vásároknak, tanfolyamoknak, előadásoknak. Itt található a község Házasságkötő díszterme, a falugazdász irodája és itt működik 4 számítógéppel a nyilvános Internet-hozzáférést és elektronikus közszolgáltatásokat biztosító e-Magyarország Pont.

A Művelődési Ház községi szintű közművelődési rendezvények lebonyolításában közreműködik. Épülete és a működtetéséhez szükséges eszközök nagy része elavult, átépítésre szorul. A község önkormányzata a pályázati lehetőségek kihasználásával tervezi az

épület felújítását és a közművelődési szolgáltatások bővítését.

Csolyospálos

Közösségi Ház (Rendezvények lebonyolítása)

6135 Csolyospálos
Kossuth Lajos út 118.

Községi Könyvtár

6135 Csolyospálos
Kossuth Lajos út 56.
Telefon: 77/486-036/5-ös mellék

Kömpöc

Közösségi Ház

6134 Kömpöc, Rákóczi utca 28.
Telefon: 77/487-636

Jászszentlászló

Közösségi Ház

6133 Jászszentlászló Rákóczi u. 20.
Telefon: 06 30 718 9695 Fax: 06-77/492161
E-mail: kozosseghaz@satnet.hu

Nyitva tartás rendezvényhez igazodva,

valamint hétfőtől - csütörtökig : 9-14 óráig, pénteken: 9-12 óráig

Az intézmény alaptevékenysége: községi szintű rendezvények szervezése, lebonyolítása. Kulturális és közművelődéssel kapcsolatos ügyintézés; iskolarendszeren kívüli tanfolyamok, klubok szervezése, helyszínének biztosítása. Civil szervezetek, intézmények igény szerinti segítése. Kiállítások szervezése, lebonyolítása. Szentlászlói Hírmondó c. helyi újság szerkesztése. eMagyarország pont található az intézményben; helyi és közéleti kulturális információ közvetítése, helyet biztosít egyesületek, szervezetek rendezvényeik lebonyolításában. Tájékoztató és ismeretterjesztő előadások helyszínéül szolgál az intézmény; filmvetítést, valamint kulturált kikapcsolódási lehetőségeket biztosít (ping-pong, léghoki, csocsó) igény esetén.

Móricgát

Petőfi Sándor Művelődési Ház

6132 Móricgát, Zrínyi u. 47.
Telefonszám: 77-591-010

Teleház

6132 Móricgát, Zrínyi u. 47.

Telefonszám: 77-591-010

E-mail: mnyk6132@freemail.hu

Internet: www.telehaz.hu

4.1.2 Közgyűjtemények

Kiskunmajsa

Városi Könyvtár

Kiskunmajsán a Népkönyvtár 1950. május 1-jétől kezdte meg működését. A kecskeméti megyei könyvtár és a kiskunfélegyházi járási könyvtár letétbe helyezte az iskolaépületben 1035 könyvet. 1954. április 4-én a majsai könyvtár függetlenné vált a járási könyvtártól, s megkezdte működését a Fő u. 78. alatt. 1964-ben végre végleges elhelyezést nyert a könyvtár, s mai helyére, a Fő u. 62. szám alá költözhetett. Az 50-es években itt működött a Magyar Helyőrségi Tisztiklub és annak könyvtára. A helyőrség megszűnése után könyvtári állományának bizonyos részét a könyvtárnak adományozta. 1970. április 3-án Kiskunmajsát nagyközséggé nyilvánították. Az addigi Községi Könyvtár a Nagyközségi Könyvtár elnevezést kapta. Mivel Kiskunmajsa és körzete igen nagy területet foglal el, az iskolákban letéti könyvtárakat hoztak létre. A könyvtár módszertani irányítását 1970-ben a kiskunhalasi járás vette át. Amikor 1984-ben a járások megszűntek, a település városi jogú nagyközséggé vált. Ennek értelmében a könyvtár Városi Jogú Nagyközségi Könyvtár elnevezést kapott. A városi rangra emelkedést követően pedig 1989. március 1-jétől az intézmény mai nevét viselheti: Városi Könyvtár. A 90-es években a könyvtár dinamikusan fejlődött: a könyvvállomány gyarapodása mellett a hangzóanyagok, videókazetták és a CD-ROM-ok száma is ugrásszerűen növekedett. A fénymásológép és a számítógépek használata növelte a szolgáltatások színvonalát. A Katona József Megyei Könyvtár segítségével a BÁCSKIR program keretében a majsai könyvtárban is megkezdődött a számítógépes adatszolgáltatás. Egy súlyos gátló tényező maradt: az épület nagysága és állaga miatt alkalmatlanná vált a feladatok ellátására. 1997-ben az Önkormányzat tulajdonilag is megszerezte az épületet az államtól, majd 14 millió Ft-os címzett támogatás elnyerésével 1998-ban felújították és kibővítették a könyvtárat. Így már 422 m²-en 47 413 dokumentum várja a megszépült könyvtárban az olvasókat. 2004-ben eMagyarország pont lett a könyvtár, célunk a minőségi szolgáltatást nyújtó közösségi Internet-hozzáférés.

'56-os Történelmi Alapítvány

Működteti a Jonathán Mgtsz által 1981-ben létrehozott **Konecsni György Helytörténeti Múzeumot**, mely ma már új helyen látogatható, és az 1982-ben megnyitott **Tájházat**, melyet 1981-ben vásárolt meg az akkori Jonathán Mgtsz, az épület jellegzetes háromszögű pitvaros, középpatkás, szabadkéményes népi építészeti emlék, melyet az Országos Műemléki Felügyelőség 1988. november 14-én műemlék jellegű építménnyé nyilvánított, valamint az **'56-os Múzeumot, Kápolnát és Ifjúsági Tábort**. Jelentős szerepet vállal nemcsak a város és térsége kulturális életében, de országos, sőt nemzetközi méretű találkozók, rendezvények szervezésével is segíti a település megismertetését.

Jászszentlászló

Könyvtár

6133 Jászszentlászló Hunyadi János utca 2.

Nyitvatartás: Hétfő: szünnap (takarítás, továbbképzés, belső munkák). Kedd, Szerda, Péntek: 10-17 óráig Csütörtök: 8-16 óráig Szombaton: 9-12 óráig

Telefon: 06 30 718 9694

E-mail: konyvtar@satnet.hu

A községi könyvtárat Albrecht Sándor jegyző 1952-ben hozta létre, 700 kötetel, az akkori község házában. Ez az épület sokáig TSZ iroda volt. Később megvásárolta az Önkormányzat. 1999-ben pedig ideköltözött a könyvtár. Ma Kovács Istvánné könyvtáros vezetésével kb. 18.000 kötetet gondoznak itt.

A Községi Könyvtár alaptevékenysége: Nyilvános könyvtári szolgáltatást biztosít Jászszentlászló és Móricgát község lakosságának. Felnőtt és gyermek olvasószolgálati tevékenységet végez. Folyamatosan gyűjti - általános gyűjtőkörének megfelelően - a magyar nyelven megjelent könyveket. A beszerzett vagy ajándékba kapott dokumentumokat nyilvántartásba veszi, feltárja, biztosítja a hozzáférés lehetőségét. Gyűjteményét gyarapítja, megőrzi, védi, - a fölöslegessé vált és megrongálódott dokumentumokat az állományból kivonja. Szolgáltatásait, gyűjteményét a helyi igényeknek megfelelően alakítja. Állományának nagyobb részét kölcsönzi, kisebb részét helyben használatra biztosítja. Tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól. Helyi közéleti és egyéb közhasznú információs szolgáltatást nyújt, közvetít. Állampolgári jog alapján szolgáltatásaival rendelkezésre áll minden érdeklődőnek. Részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum és információ cserében ODR-ben könyvtárközi kölcsönzéssel. A móricgáti letéti könyvtár állományának cseréjét ellátja. Részt vesz az eMagyarország Pont lakossági informatikai szolgáltatásaiban.

Alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő tevékenység: A könyvtár gyűjteményét, szolgáltatásait népszerűsítő kiadványokat készít. Kiállításokat, író-olvasó találkozót, egészségügyi előadásokat rendez. Igény szerint közösségi foglalkozásokat, könyvtár bemutató, könyvtár használati órákat tart, vetélkedőket, szavaló és mesemondó versenyeket szervez. Gyűjti Jászszentlászló és Móricgát község helyismereti vonatkozású könyveit, újságcikkeit, szakdolgozatait, ezeket az olvasóteremben elkülönített helyen hozzáférhetővé teszi. A jászszentlászlói és móricgáti kiadású újságokat gyűjti. Helyi civil szervezetek, intézmények megismertetésében közreműködik, segítséget ad programjaik lebonyolításában. Fénymásolást, faxolást végez az olvasótermi lexikonokból, egyedi könyvekből, a könyvtári állományunk 2002 óta feldolgozva elérhető és visszakereshető a SZIKLA Könyvtári Rendszer www.netlib.hu honlapon.

Móricgát

Könyvtár

Cím: 6132 Móricgát, Zrínyi u. 47.

Telefon/Fax: 77-591-010

E-mail: mnyk6132@freemail.hu

Internet: <http://www.kjmk.hu>

A móricgáti Petőfi Sándor Művelődési Ház egyik helyiségében a Jászszentlászlói Községi Önkormányzat Nyilvános Könyvtárának Letéti Pontja működik. A szolgáltató az új könyveket beszerzi, feldolgozza és három havonként a könyvek cseréjét lebonyolítja. Néhány folyóiratot járát a Letéti Könyvtárhoz. A Letéti Pont szolgáltatásai: könyvek kölcsönzése,

olvasótermi könyvek és folyóiratok helyben használata. A könyvek szállítását a falugondnok látja el. A Letéti Könyvtár nyitva tartása: heti 6 óra.

Szank

Közösségi Ház – ÁMK Könyvtár

6131 Szank, Béke u. 40/a

Telefon: 77/495-162

E-mail: szank.konyvtar@gmail.com

Információs – kulturális közösségi hely szolgáltatásai:

- Könyvek, folyóiratok, filmek kölcsönözése.
- Kézikönyvek helyben használata, könyvtárközi kölcsönzés.
- Internet-használat, számítógépes szolgáltatások.

A könyvtár folyamatos, átgondolt állománygyarapítással és informatikai fejlesztéssel a település lakosságának minden rétege számára biztosítja a nyilvános könyvtári szolgáltatásokat, kiegészítve az iskolakönyvtári feladatok ellátásával is. Dokumentumokat és internet-hozzáférést biztosít a művelődéshez, tanuláshoz, szórakozáshoz, hozzájárul az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosításához, az olvasási készség és a digitális írástudás fejlesztéséhez. A könyvtár kulturális rendezvényeket és iskolai foglalkozásokat szervez. Részt vesz községi szintű rendezvények szervezésében, lebonyolításában, koordinálásában.

12 ezer kötetes gyűjteményét önkormányzati forrásból és pályázatokon nyert összegekből folyamatosan fejleszti, a Szikla Integrált Könyvtárkezelő Rendszerrel feldolgozza.

Közösségi Ház - Gy. Szabó Béla Képtár

6131 Szank, Béke u. 40/a

Telefon: 77/495-162

E-mail: szank.keptar@gmail.com

Honlap: www.szank.keptar.gportal.hu

A képtár állandó és időszaki kiállítások, kulturális rendezvények, iskolai múzeumi órák, szakkörök, iskolai rendezvények helyszíne. A képtár részt vesz községi szintű rendezvények szervezésében, lebonyolításában, koordinálásában.

A Kerényi József építész-mérnök tervezte épület 1986-ban adott otthont az első gyűjteményes kiállításnak. „A Közösségi Ház nemes egyszerűségével, szépségével önmaga is ízlést formál. A paraszti ízlésvilágot visszavezeti a tiszta forrásokhoz, s azokból merítve huszadik századi, korszerű művészetet teremt.” (Tabajdi Csaba)

Gy. Szabó Béla (1905. VIII. 26. Gyulafehérvár – 1985. XI. 30. Kolozsvár)

1500 fametszet, 1300 pasztell, 200 olajkép, mintegy tizenötezer rajz — ennyit hagyott az utókorra a világhírű grafikusművész. A világot az erdélyi fametsző 1936 őszén érkezett először Szankra, majd 1943-ig több alkalommal is visszatért az „Alföld legvadabb helyére”. Szank szerepe azért fontos, mert Gy. Szabó főiskolai hallgatóként itt érett igazi művésszé. A régi, nádfedeles házak kihúzott szálaiból hegyezett „tollat” és varázsolt a homokvilágról szebbnél szebb tusképeit. 1971 nyarán vallotta: „Láttam, nagy változás történt 1943 óta.”

Többször látogatott vissza, de a képtárat csak tervrajzon láthatta. Világvándor volt. Az emberséget, az alázatot mindenütt felfedezték alkotásaiban Mexikótól Kínáig, Calitól Helsinkig, Nagykarolytól Bukarestig. A fametszeteinek is otthont adó Közösségi Házat 1986. október 3-án avatták fel.

Gy. Szabó Béla tiszteletére 2002-ben a képtár emlékkönyvet jelentetett meg.

A szanki példa egyedülálló hazánkban. „Szank világörökséget őrizhet egy nagy művész jóvoltából.” (Fábián Gyula)

A Községi Ház épülete jelenleg felújításra szorul, amit a község önkormányzata a pályázati lehetőségek kihasználásával tervez megoldani.

A Képtár 2007-ben pályázatok segítségével alkotótábort szervezett, melynek anyaga a község közgyűjteményét gazdagítja.

4.2 Kulturális közéletben dolgozó civil szervezetek

Kiskunmajsja:

A Kiskunmajai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesület

A Kiskunmajai Ifjúsági Fúvószenekar 1997 óta dolgozik a jelenlegi felállásban. Tagjai a kiskunmajai Egressy Béni Zeneiskola jelenlegi és volt növendékeiből kerültek ki. Évente 15-20 alkalommal lépnek fel, melyek közül kiemelkedik a Tavaszköszöntő Gálaest és a Karácsonyi hangverseny. 1999-ben alapították meg a Kiskunmajai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesületet, melynek feladata a zenekar fenntartása, programjainak koordinálása. 2000-ben nagy sikerrel vendégszerepelt a zenekar Kiskunmajsja lengyel testvérvárosában Lubliniecben. A millennium alkalmából rendezett "Kultúrával a Nyugat kapujában" elnevezésű nemzeti fesztiválon, ahol a zsűri megyei gálára javasolta az együttest. 2003-ban a Majsza Napok alkalmából rendezett Minősítő Hangversenyen a neves szakmai zsűri Koncertfúvós-, és Show-, Szórakoztató zenei kategóriában kiemelt arany minősítéssel díjazta a zenekart. Idén május 31-én az Abonyban megrendezett VI. Regionális Fúvószenekari Találkozó I. helyezést ért el a Kiskunmajai Ifjúsági Fúvószenekar.

Majsza Alapítvány

1993-ban létrehozott szervezet. Még ebben az évben gondozásában jelent meg a Kiskunmajsja Históriaja című helytörténeti kötet átdolgozott kiadása. Kezdeményezésére tárták fel a város határában az egykori Mayossaszállás Zsigmond király korabeli templomának maradványát. Ezen emlékhelyen állították fel a magyar millennium évében Rimantas Zinkevicius litván falfaragóművész szobrát. 1998-ban kiadták a Majsai rendszerváltók című interjúkötetet, 2001-ben megjelentették a Majsai Beszélgetőkönyv című közéleti interjúkötetet. A millicentenárius évében avatták fel az egykori szovjet emlékmű helyén felállított, kopjafákból álló Hétvezér emlékmű, a Konecsni György Helytörténeti Múzeum udvarán látható a Tanítók fája, melynek bronzlevelein a városunk pedagógusainak neveit örökítették meg. Az alapítvány az egyik tulajdonosa a sportpályán lévő egykori MHSZ székháznak, mely ma már Csábrády János Civil Házként több szervezet otthona. 2006 januárjában megalapították a Majsáért díjat, melyet azóta minden év augusztus 20-án adnak át.

A Mayossa Hagyományőrző Egyesület

1995-ben tíz fiatal megalakított egy néptáncos baráti társaságot a Művelődési Központban. A csoport szakmai vezetésére felkérték Patyi Zoltánt, a szeged-tápéi néptánc csoport művészeti vezetőjét. A csoport megtanulta a Dél-Alföld jellegzetes táncait, majd újabb és újabb táncdialektusok felé vette az irányt. A viseleteket kezdetben maguk varrattuk.

1996. február 5-én a rendszerváltás után, Kiskunmajsán elsőként alapítottak kulturális Egyesületet, és a Mayossa Hagyományőrző Egyesület nevet vették fel, 2001-ben a KVI-től nyert próba és klubhelyiség pedig lehetővé tette, hogy székhelyét áttegye a Csábrády János

Civil Házba, ahol azóta is eredményesen működik. A kitartó szakmai munka meghozta eredményét. Az évek során a felnőtt csoportnak először a „Csibe” Gyermektáncsoport, majd a Napraforgó Ifjúsági Táncsoport biztosította az utánpótlást. Az idő múlásával a Napraforgós fiatalok beolvadtak a felnőtt táncosok közé. Az azóta megszűnt Nefejejs Asszonykórus 2002 és 2003-ban munkálkodott, és érdekes színpoltja volt Egyesületnek. Az egyesület mára öt táncsoport munkáját segíti. Ezek a nemrég megalakult Tökmag Gyermektáncsoport (24 fő), Napraforgó Gyermektáncsoport (24 fő), a Bokréta Gyermektáncgyűttes (37 fő), a Százszorszép Ifjúsági Táncgyűttes (33 fő) és a Mayossa Táncgyűttes (36 fő). Az együttes két alapító tagja néptánc tanári végzettséget szerzett, segíti a produkciók megvalósulását, az utánpótlás nevelését. Több éve együtt dolgoznak az Egressy Béni Alapfokú Művészetoktatási Intézmény néptánc tagozatos tanulóival, biztosítva a próbatermét az oktatáshoz.

Fészek Színjászó Egyesület 2003-ban alakult, azonnal egyesületté szerveződött, kis létszámú szervezet. Évente több sikeres előadással lepi meg a város és térsége közönségét. Előadásai: A Művelődési Központ 40. születésnapján, 2003. aug. 20. Lőrinc Miklós: Királynő kedvence c. 2 felvonásos bohózat, novemberében a Jótékonysági esten Oscar Wait: A boldog herceg című darabja, 2004. április 30-án az EU napon Házasodj Európa, 2004. május 22-én „Tavaszi zsongás” címmel Vadnai László: Egy könnyű ügy és Mrozek: Szerenád című darabjait mutatták be. 2005 augusztus 20-án Exupéry: Kis herceg, 2005. szeptember 9-én Vörösmarty – Görgey Gábor: Handabasa avagy a fátyol titkai, 2006. dec. 16-án a Jótékonysági esten Ives Mirend-Gustav Quinson: Utolsó bölény című bohózatát, 2007. Szeptember 7-én Illyés Gyula: Tüvétevők egyfelvonásos parasztkomédiáját, 2008. szeptemberében pedig a Testamentum című darabot mutatták be nagy sikerrel. Vendégszereplést vállaltak a környező településeken. Így 2008. december 31-én a leltár: 14 darabot 28 előadáson mutattak be bő 5 év alatt.

Mikkamakka diákszínjászó csoport

A csoport már 6 éve működik városunkban, ezáltal emelve magasabb fokra a művészeti oktatást- nevelést. Állandó résztvevői a város és a kistérség művészeti életének; már évek óta olyan műsorokat adnak elő, amit a környező települések gyerekei is szép számmal látogatnak. Legutóbbi egyik nagyszabású előadásuk: Mozart: Varázsfuvola c. operaadaptációja volt, ahol városunk diákjai, és felnőtt közönsége mellett szanki, kömpöci, jászszentlászlói, csölyospálosi, csengelei diákok élvezhették a bemutatót.

Az elmúlt évekből néhány bemutatott darab:

- 2005/2006: Lázár Ervin: Dömdödöm
- 2006/2007: Lázár Ervin Vacskamati virágja 2006/2007: Oscar Wilde: A boldog herceg
- 2007/2008: Mozart: Varázsfuvola
- 2008/2009: Micimackó: Zelefánt (előadás: Kiskunmajsa Majsza Napok rendezvénysorozat keretén belül)

Amatőr Alkotó Művészek Köre

Székhely: Kiskunmajsa, Művelődési Központ

Cím: Kiskunmajsa, Hősök tere 6.

Tagok: 15 fő

A kiskunmajsai Művelődési Központban 2002. március 22.-én hozták létre az Amatőr Alkotó Művészek Körét 15 fővel. Itt tüzték ki először céljaikat. 2003. május 13-án már, mint hivatalosan is bejegyzett működő szervezet. Vezetője Berényi Tivadarné. Legelső kiállításuk 2002-ben egy jótékonysági kiállítás volt, mellyel a leégett Idősek klubját támogatták. A

kapcsolat azóta is megmaradt, illetve annak folytatásaként többször szerveztek kiállításokat, kézműves bemutatókat. A legutolsó 2006. október 10-én „Idősek hete” ünnepségsorozat keretében egy közös kiállítás volt.

Az egyesület három fő csoportban működik:

- Képzőművészet (festők, grafikusok)
- Iparművészet (fafaragó, csuhé, agyag, kerámia)
- Kézimunka (gobelin, hímzés, horgolás, foltvarró)

Az egyesületben majdnem mindenkinek van már zsúrizett alkotása.

A Cser Kiadó gondozásában megjelent két alkotójuknak is 2005-ben kiadványa

- Szabó Béláné: Csuhababák
- Kis Etelka: Agyagozás címmel.

Hívják őket rendszeresen a környékbeli településekre kiállítások és játszóházak megrendezésére, de messzebbre is eljutottak már:

- Budapest (Bornapok)
- Kapolcs (Művészetek völgye)
- Baja (Halfőző napok)
- Tokaj (Szüreti fesztivál)
- Szeged (Karácsonyi vásár) stb.

Az első testvérvárosi kiállításuk 2004.-ben Bad Schönbornban volt, de szerveztek nyári kézműves tábort 2005-ben (Figura tanya), a Művelődési Központban kézműves foglalkozást 2006-ban (kenderezés) és 2007-ben egy egy hetes ikonfestészetet. Részt vesznek a Majsa napi forgatagban kiállítással, játszóházzal, de hívnak vendég kiállítókat is, mint például 2008-ban a Szegedi Amatőr Képző és Iparművészek körét. Szerveznek festőiknek, kézműveseiknek táborozási lehetőséget.

Kézműves Egyesület, Kiskunmajsa – a legfiatalabb civil szerveződés, 2005-2006-ban váltak bejegyzett szervezetté. Tagjai aktívan kapcsolódtak be a város kulturális életébe, hagyományőrző, hagyományteremtő szándékkal.

Természetbarát Klub

Szív- és Cukorbeteg Klubja

Szank

Szanki Olajbányász Sportegyesület

Szaksztályai:

Tekeszaksztály

Labdarúgó szaksztály

Szanki Olajbányász Sporthorgász Egyesület

Az egyesület területet bérel, amelyből jelenleg 4 hektár vízfelületen, három tavon folyik horgászat. A tavak vízpótlását a Dong ér-csatorna biztosítja. A szanki tőzegödrök vizeiben fogható halfajok: ponty, amur, kárász, keszeg és szürke harcsa, kisebb számban csuka és busa. A horgászegyesület a Vermes-réten horgásztanyát tart fenn főzési (villany, víz, hűtőszekrény) lehetőséggel. A bográcszó helyen egy jó halászlé megfőzéséhez minden szükséges eszköz megtalálható. A horgászterület vadmadarakban gazdag, csendes, pusztai-kiskunsági

természeti környezetben helyezkedik el. Megközelíthető a Szankról Jászszentlászlóra vezető műúton haladva. Az úton eligazító tábla segíti a tájékozódást.

Szanki Búzavirág Táncsoport

1977-ben alakult a Búzavirág Néptáncsoport, vezetője Csontos Erzsébet. Negyedik generációja táncol jelenleg a csoportban. Három korosztályban folyik a tánctanulás. Ovodások, alsó tagozatosok, felső tagozatosok és a legnagyobbak a középiskolások, főiskolások és egyetemisták. A csoportnak egy órás önálló műsora van, mely magyarországi és erdélyi táncokból áll.

Szanki Ifjú Zenebarátok Köre Egyesület

Szankon 1993 óta tanulhatnak furulyázni általános iskolai szakkörben a gyerekek. Kezdetben csak öt alsós furulyázott, ma 30 fő a furulyások létszáma. A furulya csoport tagjai 2001 óta egyesületként működnek, ifj. Varga Ferenc irányításával. Tagjai általános,- közép-, főiskolások, pedagógusok. Reneszánsz, filmzenei és könnyűzenei darabokat adnak elő. Az egyesületben basszus, tenor, alt, szoprán, sopranino és alkalmanként klarinét, vadászkürt és zongora játszik szóló dallamot. A csoport helyi rendezvényeken szerepel, de szívesen tesz eleget más települések meghívásának is.

Csolyospálos

Szeretem Csolyospálost Mozgalom

A Csolyospálosi Általános Iskola Szülői Munkaközössége

Nyugdíjas Klub

Móricgát

„Móricgátért” Egyesület

Székhelye: Móricgát, Zrínyi M. u. 47.

Levélcíme: 6132 Móricgát, Zrínyi M. u. 47.

Az egyesület tevékenységi körei: a település összképének javítása, falufejlesztés. „Hogyan lehet megélni Móricgáton?”- megélhetési lehetőségek elősegítése. „Ép testben, ép lélek”, egészséges életmód, sport és tömegsport, testedzés. Az ifjúság megtartása Móricgáton, megélhetési lehetőségek, foglalkoztatás, oktatás nem csak az iskolában, természetvédelem, környezetvédelem, természetes és épített környezet védelme, alakítása, szabadidő kulturált és hasznos eltöltése, közösségi életre nevelés, hagyományápolás.

Kömpöc

"Beregszászi István" Ifjúsági és Nyugdíjas Egyesület

Tagok száma: 152 fő

4.3 Helyi sajtó

4.3.1 Nyomtatott

Kiskunmajsa

Az **Új Kun-Majsa** a „város hivatalos közéleti hetilapja”, melynek készítője vállalkozó. Sajnálatos módon a hiteles tájékoztatás helyett bulvár szerepre vállalkozott a lap, rendszeresen kisebb érdekcsoportok szószólójaként működik, ezért szerepe sokkal kisebb, mint amennyi lehetne. Szükséges a szerkesztés és kiadás feltételeinek megváltoztatása, hogy valóban a megjelölésnek megfelelő legyen. Megjelenik minden pénteken.

Szank:

Szanki Kisbíró

Közművelődési, információs havonta megjelenő kiadvány
Szerkesztő: Szabó-Mikor Éva

4.3.2 Elektronikus

Kiskunmajsa

CATEL Kft.

6120 Kiskunmajsa, Félegyházi út 42/a.
Telefon: 77/483-085. Fax: 77/483-086.
E-mail: catel.iroda@satnet.hu.
Web: www.catel.hu

Rádió Majsa 88,2

A Művelődési Központ által megpályázott frekvencián 1994-től először kísérleti jelleggel, majd 1999-től jelenleg 2011-ig meghosszabbítva az ORTT által biztosított 88,2-es sávon kereskedelmi műsort sugároz a Rádió Majsa napi 12 órás szerkesztett és 12 órás zenei műsor keretében. 2003 óta a rádió műsorait új műsorkészítő vállalkozás készíti, azóta nem érkezett az ORTT-től kifogás a műsorok tartalmát illetően, ugyanakkor komoly pályázati sikereket ért el 2009-ig, így színvonalasabb műsorokat tudott sugározni. A szórakoztató programok mellett a hír-, sport- és magazin műsorok folyamatos információt biztosítanak a helyi, kistérségi és régiós eseményekről. Jelenleg áttért napi 4 órás helyi műsorra, a többi időt a Mária rádió hálózati adása tölti ki, a lakosság elégedetlen a változással.

Internet

majsainfo.hu

Szank

Szank weblapja: www.szank.hu

Szerkesztő: Csertő István

4.3 A kistérség kulturális, turisztikai rendezvényei

Kiskunmajsa

- Tavaszköszöntő gála – március
- Húsvéti Kempingtalálkozó
- Fürdőmajális
- Homokhátsági Kettes Fogathajtó Kupa – május
- Pünkösdi Vigalom
- Bodoglári Falunap –
- Szellők szárnyán, lovam hátán – június 7.
- Sör-Fürdő Fesztivál – augusztus eleje
- Aug. 20
- Főtéri Sokadalom – Majsa napok – szeptember eleje
- Kisboldogaszony napi búcsú
- Kígyósi búcsú – szeptember 12.?
- Szüreti Fesztivál a kempingben – október eleje
- Mayossa Néptánc Est – november vége, dec. eleje.
- Fúvószenekari Karácsony Hangverseny – december 26.

Csolyospálos

- Vadász bál – február eleje
- Nyugdíjas bál – február közepe
- Iskolai Farsangi bál – február 21.
- Tavaszköszöntő Zenei Fesztivál - március
- Majális
- Búcsú – május
- Lovas Nap – június eleje
- Falunap – június vége
- Szüreti Fesztivál – szeptember vége
- Katalin-bál – november vége
- Karácsonyi ünnepség
- Szilveszteri bál

Kömpöc

- Aratóünnep-Falunap

Jászszentlászló

- Magyar Kultúra Napja – 2009. január 22. (csütörtök) 17.00 óra
- Vállalkozók vacsorája – 2009. január 30. 17.00
- Nőnap – 2009. március 9. (hétfő) 17.00 óra
- Március 15-i megemlékezés – 2009. március 13. (péntek) 11 óra
- Tavaszköszöntő - 2009. április 17. (péntek) 14.00 óra
- Szent László napok – Falunap – 2009. május 23. (szombat)
- Hősök napja – 2009. május 24. (Vasárnap) 8.00 óra
- Pedagógus nap – 2009. június 5. (péntek) 17.00

- Szentlászló települések XIV. találkozója – 2009. június
- Jászszentlászló – Eggolsheim – partnertelepülési találkozó - 2009. július 16-20.
- Szorgos hét a Községi Házban – 2009. augusztus 20 hete
- Államalapító Szent István király és az új kenyér ünnepe – 2009. aug. 20
- Idősek napja – 2009. október 2. (péntek) 14.00 óra
- Anyatejes világnap – 2009. október 14. (szerda) 14.00 óra
- Magyar Forradalom 53. évfordulója – 2009. október 22. (csütörtök) 11.00 óra
- Véralók vacsorája – 2009. november 27. (péntek) 17.00 óra
- Mindenki Karácsonya - 2009. december 18. (péntek) 17.00

Móricgát

- Falunap – augusztus 20.

Szank

- 25 éves a szanki rajzsakkör – március 14.
- Majális
- Méz- és Meggyfesztivál – június 27.
- Múzeumok éjszakája – június 27.
- Nemzetközi Megyejáró Néptáncfesztivál – július 20.
- Falunap – augusztus 15.
- Gy. Szabó Béla születésnap tárlat – augusztus 19.
- Szanki búcsú – október 11.
- Helytörténeti tárlat – október 23.
- Adventi kézműves nap – december 5.
- Horgászverseny
- Focikarnevál

4.5 A kistérség látnivalói

Kiskunmajsa

Tárgyi értékek:

Épületek:

- Kisboldogasszony Római Katolikus templom

A város egyetlen temploma a késő barokk stílusú, Kisboldogasszony tiszteletére szentelt római katolikus templom. A belső berendezések jelentős része, a fő- és mellékoltárok, valamint a szószék copfstílusú.

A templom szentélyének külső falán található az az emléktábla és bronz dombormű, amelyet Mezőfi Ilona és Barth Károly készítettek a település 250. évfordulójára 1993-ban. A templom előtt áll az 1703-ban készült, kőből faragott, festett, barokk Nepomuki Szent János-szobor.

- Tájház

Az 1850 körül épült nádtetős, háromosztatú, közép padkás, szabadkéményes építmény

a Kiskunság jellegzetes népi, építészeti emléke. Az egykori tulajdonosára utal elnevezése: Kenyérsütőház.

A hátsó szobában 1860-as években készült festett hartai bútorokat, a kamrában gazdasági eszközöket láthatunk. A ház telkén álló istálló, ól és gémeskút mellett egy kiskert is helyet kapott. A tájház berendezése a parasztcsaládok XX. század eleji életkörülményeit érzékelteti.

- '56-os Múzeum és Kápolna

6120 – Kiskunmajsa

Marispuszta 24.

+36 (77) 481-765

otvenhatos.kiskunmajsa@museum.hu

Az 1956-os forradalom Corvin-közi hőse, Pongrácz Gergely hozta létre ezt a múzeumot egy régi tanyasi iskolában. Relikviák, dokumentumok, művészeti alkotások és harci eszközök is őrzik a forradalom emlékét.

A Kiskunmajsáról Csólyospálosra vezető út mellett lévő épületben két tantermet alakítottak át kiállító teremmé. Az egyikben eredeti, korabeli relikviák kaptak helyet; térképek, fegyverek, zászlók, könyvek, dokumentumok. A másik helyiségben az 1956-os Corvin-közi enteriőr mellett helyet kaptak a szabadságharcosok képzőművészeti alkotásai, emléktárgyai, valamint újságcikkek és fotók is. Az udvaron több löveg és harcokosi is áll.

A tanyai iskola egykori tanítóinak nevét márványtábla őrzi az iskola falán.

Az '56-os emlékmúzeum mellett álló, Kapisztrán Szent János tiszteletére szentelt kápolnát Csete György Kossuth-díjas építész tervezte.

- Zsidó temető

- Kecskeny nyomtávú kisvasút

A **Kecskeméti Kisvasút** is, mint a legtöbb kisvasút faanyag és egyéb más termékek szállítására jött létre. A Kecskemét Város Erdőhivatalál dolgozó Bakkay József vetett fel először, hogy a Bugac melletti erdőkből a tüzelőnek használt faanyagot kisvasúton szállítsák az Alsómonostori tégláégetőbe. A 15 km-es iparvágányt 1917-ben adták át. A vasút 760 mm-es nyomtávval épült. A vasútüzem kibővítése 1927 őszén kezdődött. A Kecskemét-Kiskunmajsa közötti 51 km-es fővonalat 1928. szeptember 12-én adták át. Ezzel együtt megépült Kecskeméten a Rávagy téri új végállomás és az átrakodó a nagyvasúthoz. A környékbeli tanyákon élőknek nagy fejlődést jelentett a kisvonal, mert ez volt az egyetlen közlekedési eszközük. A személyszállítás mellett a megtermelt árut is gyorsan tudták elszállíttatni a városba, illetve az átrakodó állomásnak köszönhetően bárhova az országon belül. Ezen a vonalon már kezdetektől napi három vonat pár közlekedett, reggel, délben és este. Az 1929-1933 közötti gazdasági válság miatt a vasút léte veszélybe került. Kecskemét város vezetői nem nyugodtak bele, hogy a nemrégiben épített vasútjukat a bezárás fenyegeti. A jövőt a turizmusban látták. Létrehozták a Kecskeméti Idegenforgalmi Irodát, mely Bugacpusztán programokat, kirándulásokat kezdett szervezni. Óriási kampánnyal hívták fel az emberek figyelmét a kisvasútra és Bugacpusztára. Több neves külföldi személyiség is megfordult itt. 1949. év elején Kecskemét város tulajdonából a MÁV tulajdonába került a kisvonal. 1961-ben területrendezés miatt felszedték a Rávagy tér és az átrakodó közti mintegy 1 km-es szakaszt. Az 1968-as közlekedés politikai koncepciónak az eredményeként új járművek érkeznek a vonalra – bár a megszüntetése a 70-es években is napirenden volt. 1981-ben a Halasi úti felüljáró építése miatt megszüntették a Kecskemét-alsó pályaudvarhoz kapcsolódó pályaszakaszt is

- Mayossaszállás emlékmű

2001-ben a millicentenárium évében állította Kiskunmajsa város önkormányzata és a Majsa Alapítvány, a város elődtelepülésének, Mayossaszállás templomának a helyén. Az emlékmű a város határában, a Marsi úttól nem messze található.

- Arany János szobor
A térre néző iskola mellett - amelyet a régi helyén 1929-ben emeltek - a névadó, Arany János bronz mellszobra áll. A költő portréja az iskola egykori tanítványa, Mezőfi Ilona alkotása és ajándéka.
- Széchenyi István szobor
2001-ben avatták fel Mezőfi Ilona adományát a Széchenyi István Általános Iskolánál
- Egressy Béni szobor
2001-ben a zeneiskola alapításának 30. évfordulójára avatták fel Kalmár Márton szegedi szobrászművész zsűrizett alkotását. Szerencsés véletlen, hogy az iskolai jubileum egybeesett Egressy Béni halálának százötvenedik évfordulójával. A szobor szervezetek és magánszemélyek adományából készült.
- Hósi emlékmű
Az 1914-19-ben elesett hősök emlékművét, Csábi Lajos alkotását 1937-ben helyezték el a téren.
- Szentháromság-szobor
A fákkal beültetett téren található Szentháromság-szobrot 1882-ben készítette Jablonszky Vincze kőfaragó mester

Érdeklődésre számot tartó helyek:

- Jonathermál Gyógy- és Élményfürdő, Motel, Kemping

6120 Kiskunmajsa, Kőkút 26.

Tel: (77) 481-855.

Fax: (77) 481-013,

Thermál Motel és Kemping 6120 Kiskunmajsa, Kőkút 26.

E-mail: jonathermal-furdo@mail.datanet.hu; jonathermal@mail.datanet.hu

A kiskunmajsai Jonathermál Zrt. által működtetett gyógyfürdő múltja az 1980-as évek közepére tekint vissza. A fürdő nyitását követő átalakulást eredményeként 1996. óta részvénytársaságként működik.

Főtevékenységünk, ún. fizikai közérzet javító szolgáltatások biztosítása, ezen belül kiemelkedőek a gyógyvizünkre alapozott gyógyászati szolgáltatásaink, valamint a "3 generációs fürdő" víziónak megfelelő szórakozást, kikapcsolódást és felüdülést szolgáló lehetőségek színes palettája. Az egyes szakfeladatokat képzett szakemberek segítségével látjuk el.

2001-ben átadásra került a mintegy 400 m² vízfelülettel, és több mint 10 attrakcióval működő élménymedence. 2003-ban 120 fő befogadására alkalmas rendezvény- és konferenciateremmel bővült létesítményünk, mely terem és kapcsolódó szolgáltatásai konferenciák, tréningek, vagy akár családi rendezvények megfelelő színhelye. 2004. év beruházása egy 300 m² vízfelülettel rendelkező multifunkciós gyermek- és csúszdamedence, mely medence 2004 júniusától várja vendégeinket. 2005. nyarán került átadásra a hullámedence az élményfürdő és a csúszdapark között, amely 80 cm-es hullámokkal idézi elő a tenger hangulatát..

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

- Bodoglári buckák

A 720 hektáros igazi kiskunsági buckavidéket 1984-től védetté nyilvánították. A területen kijelölt utak vezetnek a legszebb, legjellegzetesebb helyekre. Nyár elején a

virágzó árvalányhaj is látható itt.

Az északnyugati, délkeleti irányba rendeződött, meredek oldalú buckák minden évszakban sok szépséget rejtenek: bennszülött, pannon jellegű és kontinentális elemekben gazdag, nyílt homokpuszta gypet és galagonyás-nyáras erdőfoltokat. Amikor tavasszal virágba borul, feledhetetlen látvány.

A cserjék között az egybibés galagonya, a sóskaborbolya, a kökény, a varjútövisbenge, a lágyszárú növényfajok közül a homoki csenkesz, a homoki kikerics, a tartós és kései szegfű, boglyas fátyolvirág, a homoki ternye, a báránypirosító, a homoki imola, a csikófark, a deres fényperje, a pusztai kutyatej, a naprózsa fordul elő. A terület legféltettebb állattani értéke az igen ritka ugartyúk, magyarországi állományának nagy része él a Kiskunságban.

Szabadon látogatható.

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

- Zöld Paradicsom Szabadidő Központ

Kiskunmajsa, Kálvária u. 12/B

Telefon: +36 (77) 483755

E-mail: zoldparadicsom@freemail.hu

A Zöldparadicsom 1999 óta áll a sportbarátok rendelkezésére. 2006 végétől a Bazsarózsa Fogadó működteti, 2007-ben évben felújították, kibővítették az épületet. 2008 év elejétől ismét birtokba vették a sportbarátok, de most már a bővített szolgáltatásokkal együtt. A fallabdapálya és a koktélbár maradt, ez utóbbi is a földszinten kapott helyet viszont szolgáltatásaik kibővültek egy sókabinnal, infrasaunával valamint egy állószoláriummal. Lehetőség van még asztaliteniszezni, biliárdozni és nem utolsósorban teniszezni az épület mellett lévő tenispályákon. Mozgalmasabb napokon, amikor egyszerre több pályán is teniszeznek, az alsó és a felső teraszról egyaránt jól figyelemmel lehet kísérni az izgalmas játékot, és lehet drukkolni a kedvenceknek. A klimatizált bárhelyiség is várja a vendégeket. Egyéb sportok: biliárd, snooker, rex, darts, asztalitenisz, squash, tenisz.

- Városi György Tornacsarnok és sportpálya

- Városi Tornacsarnok

- Lópofa Lovarda

Kiskunmajsa, Kőkút 26.

Tel: (20) 434-9740, (70) 365-2302 Fax: (77) 481-514,

E-mail: lopofa@satnet.hu

A kiskunmajsai üdülőfalú szomszédságában található a Lópofa Csárda és Lovarda, amely felhőtlen kikapcsolódási lehetőséget kínál a lovassport szerelmeseinek. A lovarda programjai közé tartozik a sétakocsikázás, lovastúra, valamint a kezdő lovasok részére oktatás, lovastáborok szervezése. Az élményekkel teli lovastúrákról visszaérkező vendégeket ízletes ételekkel várja a lovarda mellett működő Lópofa Csárda.

- Tekepálya – Sport és Szabadidőközpont

Kiskunmajsa, Ötfa 4.

Tel.: 06 20/568-6176

E-mail: tekepalya@tekepalya.hu

A Tekepálya maga 12 éves múltra tekint vissza. Mielőtt szórakozó-centrum lett volna, egy áruházként üzemelt. Innen is ez a vendéglátóhelynek meglehetősen szokatlan külső és belső architektúra. A Tekepálya 1997-ben nyerte el még máig jellemző formáját. Eddig minden tekeszezonban megrendezésre került a tekeverseny, mely Kiskunmajsáról és a környező városokból összejött csapatok részvételével történik. A

2006-os évben a bárrész, parkoló és a kerthelység változott meg, új arculatot kapva. A Tekepályán kedvére szórakozhat az egész család apraja-nagyja. Található a tekepálya mellett: Csocsóasztal. A Szabadidő központ továbbá helyet biztosít nagyobb programok megrendezésére, kivitelezésére, cégek vagy más szervezetek részére is.

- Hunor Sportegyesület

Kiskunmajsa Lőtér

E-mail: majsa@hunorse.hu

Lőtér: A lőtér látogatásához nem szükséges fegyverengedély. Lövészoktatóink segítségével mindenki megismerkedhet a sportlövészet rejtelmeivel, és elsajátíthatja annak tudományát.

Szakosztályok: Koronglövő, Skeet, Puska-Pisztoly, Feketelőporos (történelmi pontlövő), Íjász és Asztalitenisz

Vadásztanfolyam: Állami vadászvizsgára való felkészítés elméleti és gyakorlati részét egyaránt vállaljuk

Pályák: Skeet, trap, korongvadász: 3 pálya

Kispuska-sportpisztoly pálya: 10 lőállás

Lépuska-légpisztoly pálya: 10 lőállás

Egyéb: Szituációs lövészet

Field-Target

- Petőfi Vadásztársaság

6120 Kiskunmajsa, Kert u. 9.

Tel.: +36-77/482-004; +36-30/963-4602

E-mail: petofit@freemail.hu

Nagy múltú vadásztársaság, megalakulása az 1946-47-es évekre tehető. Nettó területük 9950 ha, melynek 30 %-át erdő borítja. Vadállományuk főként apróvad, fácán, mezei nyúl és némi fogoly található. Az őz populáció jónak mondható, bakvadásza és tarvad vadászat nagy számban folytatható. Az erdősítesek következtében területükön megtalálható még a vaddisznó és csekély számban a gím- és dámszarvas is.

- Bakos Mihály Vadásztársaság

- Sporthorgász Egyesület

- Pontyhorgász Egyesület

- Patry Sziget – Kiskunmajsa

Kiskunmajsa, Ötfa 4/D

Tel.: +36-20/589-6417

- Kiskunmajsai Motocross SE

- Kígyósi Homoki Viperák Motoros Baráti Kör

Gyűjtemények:

- Konecsni György Helytörténeti Gyűjtemény

Kiskunmajsa, Iskola u. 8-10.

Telefon: 77/581-409

Fax: 77/581-409

E-mail:

Honlap: www.konecsni.majsainfo.hu

A gyűjtemény a település tárgyi öröksége mellett többek között háborús relikviákat, a múzeumnak névadó képzőművész, Konecsni György használati tárgyait és műveit, valamint Járitz Józsa és Paizs Éva képzőművész alkotásait mutatja be.

- Söröskorsó és Söröspohár Gyűjtemény – Kiss Tibor

Telefon1: +36 (77) 481396

Telefon2: +36 (77) 481396

Nyitva tartási időszak kezdete: Január 1.

Nyitva tartási időszak vége: December 31.

Nyitva tartás: 05/01-09/30 Péntek: 9.00-13.00, Szombat: 9.00-13.00

Egyéb időszakban bejelentkezés alapján: 06-77481-396

Látogathatóság: előzetes bejelentkezéssel, kérhető szakvezetéssel

A gyűjteményben a világ 30 országából származó söröskorsók, söröspoharak láthatók

- **Babagyűjtemény (magán) – Bárány Tiborné**

Már nem csak a helyi óvodások és a Szociális otthon lakói gyönyörködhetnek a szép magán gyűjteményben, hanem a városba látogató kíváncsi turisták is. A Bánk bán utca és a Kossuth utca sarkán lévő magánház udvarára néhány hónap alatt egy igazi meseházat varázsolt Vica néni. Helybeli vállalkozók segítségével ... - már nem látogatható

- Permetező gyűjtemény (magán) – Perneki Lajos
- Rádió gyűjtemény (magán) – Czákó István
- Indián szobrok (magán) – Pimbor László
- Kalendáriumok (magán) – Sipka Dezső
- Szocialista országok motorjai (magán) – Benedek Róbert

Helyi alkotók:

- Csík Antal (helytörténész)
- Dr. Kozma Huba (helytörténész)
- Nyerges Benjámín (helytörténész)
- Pócsik Olga (festő, grafikus)
- Kondákor Ferenc (festő, grafikus)
- Paizs Éva (festő, grafikus)
- Dr. Vedres Ferenc (versek, fotózás, receptek)
- Dr. Vedresné Nagy Ibolya (novellák, iskolatörténet)
- Tóth Kovács László (iskolatörténet, művelődéstörténet)
- Berényi Tivadarné (naiv festő)
- Minkó Irma (festő, grafikus)
- Herczeg Erika (festő, grafikus)
- Tóth Lilla (népdalénekes)
- Figura László (népi fafaragó)
- Paskuj Iván (helytörténeti kiadványok - fotó)

Helyi tudáshordozók:

- **Mezőgazdasági:**
 - **Borászok:**
 - Dósai Imre
 - Sípos Lajos
 - Varga Kálmán
 - **Méhész Klub**
 - selyemfű méz (vaddohány)
 - akácméz
- **Hétköznapi:**
 - Kovács János – sajtkészítő
 - Kovács Antalné – leveles rétes készítő
 - Oláh József – lekvár

- Szászné Nemcsók Erzsébet – savanyúság készítő

Közösségi tudások, helyek, alkalmak:

- **Kézműves Egyesület – Kiskunmajsa:**
 - gyöngyfűző, mézeskalács, tojásfestő, mesemondó
 - tojás patkoló, mesemondó
 - csuhé szobrász, népi játékkészítő
 - hímző
 - fafaragó
 - lószőrészer készítő
 - bőrműves
- **Mayossa Hagyományőrző Egyesület:**
 - néptánc
- **Amatőr Alkotó Művészek Köre:**
 - festészet
 - grafika
 - kézművesség
 - hennázás
 - csuhé szobrász
 - fafaragó
- **Ifjúsági Fúvószenekari Egyesület**
 - koncertfúvós kiemelt aranyfokozatú minősítés
 - szórakoztató kiemelt aranyfokozatú minősítés
- **Fészek Színhátszó Egyesület:**
 - népi színművek
- **Mikkamakka diákszínhátszó csoport**
- **Kiskun Lovasbandérium**
- **Nyargaló Egyesület**
- **Sporthorgász Egyesület**
- **Pontyhorgász Egyesület**
- **Hunor Vadásztársaság és Lövészklub**
 - lövészversenyek
 - bérvadászatok
 - csereprogramok (kül- és belföldi)
 - ijászat
- **Petőfi Vadásztársaság**
 - vadgazdálkodás
 - bérvadászatok
- **Bakos Mihály Vadásztársaság**
 - vadgazdálkodás
 - bérvadászat

Csolyospálos

Tárgyi értékek:

Épületek:

- Római Katolikus Plébániatemplom – Jézus Szíve Templom
- Tanyasi iskolák

Érdeklődésre számot tartó helyek:

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

- Csólyospálosi tavi mészkő

A védett terület nagysága: Körülbelül egy hektár

A réti mészkő képződése földtani különlegesség. Míg a mindenhol ismert mészkő és a dolomit hosszú – a geológia időskálán is számottevő – idő alatt, régvolt tengerek leülepedett mészvázás élőlényeből alakult ki, addig a réti mészkő és dolomit – habár lassan, de – folyamatosan képződik megfelelő környezeti feltételek mellett.

A helyiek hosszú idők óta termelték ki, formálták és használták fel építkezésre a réti mészkövet. A jól formálható és mégis szilárd tavi mészkő megfelelő anyag volt alapnak, téglának (pl. a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeum is ebből épült). Darázkőnek nevezték, melyet lyukacsos szerkezetéről kapott – a tavakból kiváló sórétegbe kiülepedett szerves növényi törmelék később elkorhadt, és helyén lyuk képződött.

A falu melletti feltárás egy felhagyott bánya, amelynek anyagát – a kb. fél méter vastag fedőréteg elhordása után – kézi szerszámokkal fejtették ki.

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

- Sportpálya
- Csólyospálos Aréna
- Pálosi Internet Kávézó
www.temesker.hu

Gyűjtemények:

Helyi alkotók:

- Sisák Mihály (régiség gyűjtő)
- Fodor Sándor (fafaragó)
- Konrad és Maria Gerescher (szobrok, festmények)
www.ko-ma-muvesztanya.hu

Helyi tudáshordozók:

• Mezőgazdasági:

- Csíkos Antal (méhész)
- Kovács Benjámín (méhész)
- Tóth Kertészet (virág)
www.tothkertesz.hu

Hétköznapi:

- Faragó István (birkapörkölt főző)
- Sisák József (birkapörkölt főző)

Közösségi tudások, helyek, alkalmak:

- Csólyospálosi Hagyományörző Asszonykórus
- Nyugdijas klub
- Csólyosi Tamburazenekar és Énekkar
- Általános Iskola néptánc és társastánc csoportja
- Kamarazenekar

- Pedagógus-énekkar
- Falusi Sportegyesület:
 - Labdarúgó szakosztály
 - Lovas szakosztály
- Kézműves tábor és népi játszóház (Kelsch Jánosné)
www.tar.hu/kezmuestabor
- Vénéperfa Tanya (szállás)
www.veneperfa.hu

Kömpöc

Értéktérkép – értéktár

Tárgyi értékek:

Épületek:

Érdeklődésre számot tartó helyek:

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

Gyűjtemények:

Helyi alkotók:

Helyi tudáshordozók:

- **Mezőgazdasági:**

Hétköznapi:

Közösségi tudások, helyek, alkalmak:

- „Beregszászi István” Ifjúsági és Nyugdíjas Egyesület

Helyi ünnepek, jeles napok:

- Aratóünnep-Falunap – június vége

Jászszentlászló

Tárgyi értékek:

Épületek:

- Harangláb
A harang a megszűnt, ilonaszállási iskola mellől került ide
- Horgász tanya
- I. világháborús emlékmű
Az I. Világháborúban a falu lakosai közül kb. 500-an kerültek a frontra. Ezt az

emlékművet 1924 (1925)-ben készítette Csizsér János, az elesett katonák tiszteletére.

II. világháborús emlékmű

Jászszentlászló 2008-ban ünnepelte fennállásának 135. évfordulóját. Az ünnepségsorozat keretében máj. 25-én új, második világháborús emlékművet avattak. A szobor Markolt György szobrászművész alkotása. Nyugati oldalán az elesett szentlászlói lakosok névsora látható. Az emlékmű elkészítését vitéz Bánkúti Géza és Récsi Ilona nemzeti asszony, községünk szülőtte anyagilag is támogatta az Egyesült Államokból.

- Kézműves tanya
- Malom ABC
- Református imaház
- Római Katolikus templom

A templomot Ranszky Mihály kiskunfélegyházi vállalkozó építette. Felszentelése 1902. július. 27-én volt. A tornyot díszítő gömböt és keresztet a nagy ünnepség alkalmával húzták a magasba. A gömbbe elhelyeztek egy okmányt, hely a templomépítéssel kapcsolatos fontos információkat tartalmazza. 1914-ben háborús célokra elvitték a két harangot, 1927-ben pótolták a harangokat. 1929 átépítették és kibővítették a templomot.

- Szélmalom
- Szent László kútja

A község névadóját ábrázoló szobrot 1993-ban avattuk fel, a 120. évforduló alkalmából. Szintén Markolt György alkotása. Ha kicsit távolabb állunk a szobortól, jól látható, hogy a teljes alkotás egy földbe ("sziklába") szúrt kardot, annak a markolatát formázza. A középrészen Szent Lászlóhoz (vizet fakaszt a sziklából), a magyarsághoz (csodaszarvasok),... kapcsolódó jeleneteket láthatók. Érdekesség, hogy az alkotó magát is megmintázta!

Érdeklődésre számot tartó helyek:

- Régi kutak

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

- Horgász-tó
- Kerek-tó
- nőszőfű
orchideaféle, mely sehol másutt a világon nem lelhető fel

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

- Sportpálya

Gyűjtemények:

- Kordás József – történelmi festményei
1993 óta Jászszentlászlón él. Művei nem igazodnak egyetlen festői divatirányzathoz, nem található meg rajtuk a nagy példaképek stílushatása. Absztrakt képeire az erőteljes színek és az eredeti formavilág jellemző. Ösztönökből építkező belső lelkiállapotok tükröződnek munkáin

Helyi alkotók:

- Bakodi István (ács)
- Dékány Béla (fotó)
- Dobos László (ének)
- Dobosné Radványi Ilona (ének)
- Egri Zoltán (makett készítő – gyufából)
- Hidegné Szabó Éva (festő, grafikus)
- Horváth Mónika (grafikus, meseillusztrátor)
- Keserű Ferenc (régiség gyűjtő)
- Kiss László (fotó)
- Kordás József (festőművész)
- Nagyistók János (citerázik, citerakészítő)
- Ország László (vers, citera)
- Vincze Ágnes (horgol)

Helyi tudáshordozók:

Mezőgazdasági:

- Eördögh András (óshonos állattartás, biogazdálkodás)
- Kiss Imre (méhész)

Hétköznapi:

- Kiss Ferencné (grillázstorta készítő)

Közösségi tudások, helyek, alkalmak:

- „Pásztorkodó” Hagyományőrző Óvodai Egyesület
- Csíkos Zenekar
- Faluvédő Egyesület
- Hangász Citerazenekar
- Hangász Egyesület – Helytörténeti csoport
- Jászszentlászlói Lovaskör
- Jászszentlászlói Sporthorgász Egyesület
6133 Jászszentlászló, Alkotmány u. 2/A
- Nagycsaládosok Egyesülete
- Örökzöld Zenekar
- Tanári Kanári Kórus

Móricgát

Tárgyi értékek:

Épületek:

- Református templom

Érdeklődésre számot tartó helyek:

- Kecskeméti Kisvasút

A kisvasút 1926-1928 között létesült 760 mm-es nyomtávon a régió és a tanyavilág személyszállítási és fuvarozási igényeinek ellátására, illetve az erdészet számára gazdasági céllal. Kecskemét - Bugac – Kiskunmajsja között közlekedik. Hálózata 98

km vonalhosszban épült ki, mellyel a marosvásárhelyi kisvasút 2 évvel ezelőtti bezárását követően Közép-Európa leghosszabb kisvasúti hálózatává vált. Átadását követően sokáig a régió meghatározó közlekedési eszköze volt, ám az utóbbi 20 évben megszüntetése folyamatosan napirenden van. A 90-es évek elejére az áruszállítást teljesen felszámolták, a tehervagonok többsége selejtezésre került. A folyamatos leépítés következtében mára mindössze 5 darab üzemképes Mk 48-as kisvasúti mozdony és mintegy tucatnyi négytengelyes személykocsi maradt. Forgalmi szolgálat ma már csak a kecskeméti végállomáson működik. A vonalon napi 3 vonatpár közlekedik. Útvonaluk több ponton érinti a Kiskunsági Nemzeti Park területét, így idegenforgalmi jelentőségük és felhasználási lehetőségük a szelíd turizmusban kiemelkedő.

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

- Erdei iskola

6132 Móricgát, Deák Ferenc u. 26.

Telefonszám: 76/491-105, 20/523-3024

Internet: <http://turizmus.homokhatsag.hu>

Az erdei iskola Móricgáton az általános iskolában és annak udvarán van megvalósítva. Kirándulások történnek a település erdőiben, ligetes részein. Nyaranta több turnusban várják a gyerekeket.

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

Gyűjtemények:

Helyi alkotók:

Helyi tudáshordozók:

- **Mezőgazdasági:**

Hétköznapi:

Közösségi tudások, helyek, alkalmak:

- „Móricgátért” Egyesület

Az egyesület tevékenységi körei:

- a település összképének javítása, falufejlesztés,
- „Hogyan lehet megélni Móricgáton?”, megélhetési lehetőségek elősegítése,
- „Ép testben, ép lélek”, egészséges életmód, sport és tömegsport, testedzés,
- Az ifjúság megtartása Móricgáton, megélhetési lehetőségek, foglalkoztatás, oktatás nem csak az iskolában,
- természetvédelem, környezetvédelem,
- természetes és épített környezet védelme, alakítása,
- szabadidő kulturált és hasznos eltöltése,
- közösségi életre nevelés,
- hagyományápolás

- Berek Vadásztársaság

6132 Móricgát Deák Ferenc utca 26/B

Egyesület tagjainak száma: 12 fő.
Az egyesület célja, tevékenysége: Vadgazdálkodás.

Helyi ünnepek, jeles napok:

- Falunap – augusztus 20.

Szank

Tárgyi értékek:

Épületek, szobrok:

- Alföldi Madonna (Polyák Ferenc) – 199?.
- Életfa (Balatoni Tibor fafaragó és segítői)
- Gy. Szabó Béla emléktábla – 1986.
- Gy. Szabó Béla Képtár (Kerényi József tervező)
- Harangláb – harang (Balatoni Tibor)
- Hármas kopjafa (Derzsi Pál) – 2000.
- Magyar Zoltán emléktábla – 2006.
- Nagy Magyarország térképe (Figura László fafaragó) – 2007.
- Olajipari emlékkő – 2000.
- Pongrácz Gergely emléktábla – 2006.
- Református templom
- Római Katolikus templom

A szentély secco-it lengyel menekültek, Malczik Károly és felesége, Pavlik Milada készítettek a második világháborút követően. A festőművész házaspár több templomot festett a háború alatt Magyarországon, így a kiskunmajsait és a szankit is. A művészpár a kiskunmajsai templom mennyezetén látható Hegyi beszéd bibliai jelenetében örökítette meg saját vonásait.

A templombelső felújítását, a festmények restaurálását 1997-ben másik művész házaspár Nemcsics Antal a színdinamika professzora, festőművész és felesége, Takács Magdolna festőművész végezték el

- Széchenyi István szobor (Kalmár Márton) – 2004.
- Székelykapu a Pongrácz téren (Derzsi Pál és segítői)
- Székelykapu az óvodánál (Derzsi Pál és segítői)
- Szent István szobor (Kalmár Márton) – 2002.
- Turul (Markolt György) – 1989.
- Világháborús emlékmű

Érdeklődésre számot tartó helyek:

- keskeny vágányú kisvasút

A Kecskeméti Kisvasút is, mint a legtöbb kisvasút faanyag és egyéb más termékek szállítására jött létre. A Kecskemét Város Erdőhivatalál dolgozó Bakkay József vetett fel először, hogy a Bugac melletti erdőkből a tüzelőnek használt faanyagot kisvasúton szállítsák az Alsómonostori tégláégetőbe. A 15 km-es iparvágányt 1917-ben adták át. A vasút 760 mm-es nyomtávval épült. A vasútüzem kibővítése 1927 őszén kezdődött. A Kecskemét-Kiskunmajsja közötti 51 km-es fővonalat 1928. szeptember 12-én adták át. Ezzel együtt megépült Kecskeméten a Rávagy téri új végállomás és az átrakodó a nagyvasúthoz. A környékbeli tanyákon élőknek nagy fejlődést jelentett a kisvonal, mert ez volt az egyetlen közlekedési eszközük. A személyszállítás mellett a

megtermelt árukat is gyorsan tudták elszállíttatni a városba, illetve az átrakodó állomásnak köszönhetően bárhova az országon belül. Ezen a vonalon már kezdetektől napi három vonat pár közlekedett, reggel, délben és este. Az 1929-1933 közötti gazdasági válság miatt a vasút léte veszélybe került. Kecskemét város vezetői nem nyugodtak bele, hogy a nemrégiben épített vasútjukat a bezárás fenyegeti. A jövőt a turizmusban látták. Létrehozták a Kecskeméti Idegenforgalmi Irodát, mely Bugacpusztán programokat, kirándulásokat kezdett szervezni. Óriási kampánnyal hívták fel az emberek figyelmét a kisvasútra és Bugacpusztára. Több neves külföldi személyiség is megfordult itt. 1949. év elején Kecskemét város tulajdonából a MÁV tulajdonába került a kisvonat. 1961-ben területrendezés miatt felszedték a Rávagy tér és az átrakodó közti mintegy 1 km-es szakaszt. Az 1968-as közlekedés politikai koncepciónak az eredményeként új járművek érkeznek a vonalra – bár a megszüntetése a 70-es években is napirenden volt. 1981-ben a Halasi úti felüljáró építése miatt megszüntették a Kecskemét-alsó pályaudvarhoz kapcsolódó pályaszakaszt is

Turisztikai nevezetességek:

Természeti környezet:

- Szanki tőzeggödrök horgászterület
Vendéghorgászat állami horgászjeggyel rendelkezőknek Megközelíthető a Szankról Jászszentlászlóra vezető községi műúton haladva. Az úton eligazító tábla segíti a tájékozódást. Horgászjegyek megvásárolhatók: Monostori Károly Szank Árpád u. 12. (77) 495-328 és 06-30-320-4437 Fakorsó Söröző Szank Ságvári u. 9.
Horgászrend: A horgászvizeken hétköznap naponta 4-22 óráig, szombaton 4 órától vasárnap 22 óráig lehet horgászni. Kifogható halmennyiség Napi jeggyel 2 nemeshal, 5 kg egyéb ha
- öreg nyárfa (védett)
- árvalányhaj (védett)
Karcosú, felálló tőlevelű fűfélé. A levél lemeze szürkészöld 2-5 mm széles, hüvelye érdes, csúcsán pillás vagy kopasz. A toklász 20 mm hosszú, szálkája 30-40 cm-es, tollas. A külső toklász háti szőrsora erőteljesebb, mint a többi. A hasi szőrsor a száлка ízesülése előtt 4 mm-rel végződik. Virágzás: Május-június. Méret: 40-80cm
- galagonyás homokbuckás a Bodoglár-Kiskunhalas műút mentén
Az izzó vörös virágba borult galagonyás csodálatos látvány, teája jótékony, vérnyomás-szabályozó hatású.

Tanulás, szórakozás, játék, sport, hobbi:

- Tekepálya (automata)
4 sávós, kivilágított, 6 öltöző helyiség, büfé, nézőtér: 80 ülőhely, 30-40 állóhely
- E-Magyarország Pont

Gyűjtemények:

- Gy. Szabó Béla grafikus fametsző hagyatéka
A Gy. Szabó Béla Képtár gyűjteménye: „Szank népének” ajándékozott metszeteket Gy. Szabó Béla ajándékaként, Ferenczy Júlia, Ferenczy Miklós adományait és a Magyar Nemzeti Galéria Grafikai Osztályától átvett alkotásokat őrzi Szank. A szanki példa egyedülálló hazánkban. „Szank világ

örökséget őrizhet egy nagy művész jóvoltából.” (Fábián Gyula) A képtár újabb és újabb kiállításával, kulturális rendezvényeivel valódi értékeket közvetít.

Helyi alkotók:

- Bozó Sándor (faesztergálás)
- Brunner Sándor (csillagvizsgáló távcső)
- Dávid Sándorné (babakészítő, kézműves)
- Dr. Forczek Zoltán (helytörténeti könyv)
- Fehér Zoltán (helyi hagyományok könyv)
- Ökrös Rita (fazekas, korongozó)
- Radvánszki Tibor (művésztanár, festő, grafikus)
- Varga Ferenc (fafaragó)

Helyi tudáshordozók:

Mezőgazdasági:

Abonyi András (különleges növények)
Csontos Zoltán (méhész)
méhészek – selyemfű méz
Zsándorkity Tibor (méhész)

Közösségi tudások:

- Búzavirág Néptáncsoport
- Szanki Ifjú Zenebarátok Egyesülete
- Szanki Citerazenekar

Könyvek:

Dr Forczek Zoltán- Dr. Janó Ákos: Szank község története

Janó Ákos: Falu a pusztában

Fehér Zoltán: Boszorkány a forgószélben

5. SWOT elemzés

<p style="text-align: center;">SWOT</p> <p style="text-align: center;">Kulturális helyzetelemzés – Kiskunmajsai kistérség</p>	<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - gyakori együttműködések külső szervezetekkel (iskolák, civilek) - önálló közösségi szinterek a településeken - erősödik a településeken a helyi sajátosságok, hagyományok képviselője - gazdag a kistérség programkínálata (Megyejáró néptáncfesztivál, Szanki Méz-és Meggy fesztivál, Sör-fürdő Fesztivál, Majsja napok-Főtéri Sokadalom, Csólyosi Falunap, Jászszentlászlói falunap, Szanki Falunap.) - a meglévő munkaerő szakképzett - az alapműködéshez szükséges minimális tárgyi feltételek adottak - az intézményeknek kiépített kapcsolata van a médiával - egyedi kulturális és természeti értékek (Gy. Szabó Képtár, Konecsni György alkalmazott grafikái, Járitz Józsa naiv festményei, Paizs Éva festményei, '56-os Múzeum és Kápolna, Tájház, természetvédelmi terület, termálfürdő, Ósgalagonyás, Horgásztavak, Vadásztársaságok, Csólyospálosi földtani feltárás Természetvédelmi Terület) - a székhely településen aktív civil szervezetek, mintaértékű civil kezdeményezések (Amatőr Alkotó Művészek Köre, Fészek Színjátszó Egyesület, Ifjúsági Fúvószenekari Egyesület, Kézműves Egyesület-Kiskunmajsa, Majsja Alapítvány Mayossa Hagyományörző Egyesület, Természetbarát Klub, Városszépítő Egyesület - Kiskunmajsa) - nő a kulturális intézmények szerepe az egészségmegőrzésben - a székhely településen nő a kulturális intézmény szerepe nem formális és informális képzések szervezésében - EVS (Európai Önkéntes Szolgálat) küldő tevékenység a Városi Könyvtárban 	<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a közösségi szinterek, humán közszolgáltatások infrastruktúrája elavult, a mai kor igényeihez nem igazodnak az épületek adottságai (akadálymentesítés hiánya, épületek állapota, bútorzat amortizáltsága) - gyenge turisztikai együttműködések, szálláskínálat színvonala alacsony, a magasabb kategóriájú szálláshelyek teljesen hiányoznak - gyenge a települések és a térség marketingje - egyirányú kommunikáció a döntéshozók felől - a meglévő kommunikációs csatornák nem elég hatékonyak - sajátos módszerek hiánya a kisebbségek bevonására a kulturális életbe - a helyi fiatalok szórakozása és aktív szabadidejének eltöltése nem megoldott - kistérségi szemlélet köztudatba épültségének hiányosságai - a közművelődési és közgyűjteményi intézmények közötti közvetlen kapcsolatok hiányosak - kulturális turizmus minimális - szakemberek motiváltságának differenciáltsága
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturális civil szervezetek felkarolása, menedzselése - helyi hagyományok, értékek ápolása, megőrzése, népszerűsítése - a gyógy-, aktív-, és falusi turizmus előtérbe kerülése - országos kiállításokon, eseményeken való részvétel 	<p>Erősség-Lehetőség</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturális civil szervezetek szakmai intézmények általi menedzselése, koordinálása - szakmai koordináló szerep erősítése - természeti értékekre épülő, hagyományörző programkínálat szélesítése - intézményi infrastruktúra 	<p>Gyengeség-Lehetőség</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastrukturális fejlesztések ösztönzése - egyedi természeti értékekre épülő turizmus fellendítése - térségi kommunikáció erősítése - mintaértékű modellek felkutatása, adaptálása - a fiatalok és a kisebbség mai igényeihez igazodó programkínálat, szolgáltatások

<ul style="list-style-type: none"> - hálózatos együttműködések erősítése (hazai és nemzetközi) - folyamatosan nő az aktív korú népesség iskolázottsági szintje - a kultúra értéknövelő szerepe miatt felértékelődik a gazdaságba (oktatásba és médiába) való beépülés - koordináló intézményrendszer erősítése - más térségek tapasztalatainak megismerése, informáltság javulása - térségi szintű kulturális pályázatok megjelenése, források bővülése - kulturális turizmus előtérbe kerülése - internet szolgáltatások penetrációja - a települési szintű kulturális intézményhálózat építészeti megújítása - nem formális és informális képzések támogatása EU-s és hazai forrásból 	<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - nem formális és informális képzések valamennyi korosztály számára 	<p>kialakítása</p>
<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - szűk és összehangolatlan forráslehetőségek (humán, infrastrukturális, pénzügyi) - civil szerveződések valódi támogatottságának hiánya - a bulvár média jelentőségének növekedése - kulturális piac átrendeződése - centralizált minősítési rendszer - előregedő lakosság - kedvezőtlen a kistérség földrajzi elhelyezkedése - politika túlsúlya a kulturális életben - kevés üzleti szolgáltatás és nagy különbségeket mutatnak kistérségen belül (szűk a szolgáltatáskínálat) - szűk a vállalkozói szféra, kevésbé bevonhatók a kulturális életbe - csekély a lakosság kulturális igénye, teherbírása, így szűkülnek a kultúra lehetőségei - szűk közlekedési lehetőségek, szolgáltatások elérhetősége nehéz a külterületi és tanyán élő népesség számára - bizonytalan, homályos jövőkép- - alacsony a felnőtt népesség képzésben való részvétele és részvételi hajlandósága - kevés a kulturális álláshely - a szakképzett munkaerő, és a fiatalok elvándorlása 	<p>Erősség-Veszély</p> <ul style="list-style-type: none"> - többszintű együttműködések kialakítása (fenntartóval, vállalkozókkal, civilekkel, intézményekkel) - humán erőforrás fejlesztése - infrastrukturális beruházások ösztönzése - Állásmegetartó, teremtő program indítása - Mentálhigiénés szolgáltatások erősítése 	<p>Gyengeség-Veszély</p> <ul style="list-style-type: none"> - kistérségi szintű marketing programok kidolgozása - személyes kommunikáció ösztönzése - hálózatosodás erősítése, népszerűsítése (Program tanácsadó és szolgáltató pontok létrehozása) - intézményi feladatok, munkakörök racionalizálása, szakmaiság erősítése

6. Célpiramis

6.1 KONKRÉT CÉL

kulturális fejlesztések a kiskunmajsai kistérség társadalmi és gazdasági megújulásáért

6.2 ÁTFOGÓ CÉL

A KULTURÁLIS ÉLET SZAKMAI, TÉRSÉGI SZEMLÉLETŰ PARTNERSÉGI FEJLESZTÉSE

6.3 Prioritások

I. Együttműködések és fejlesztések ösztönzése	II. Térségi kulturális kínálat bővítése
--	--

6.4 Specifikus célok

<i>I.1.</i> <i>Szakmai koordináció és együttműködés kialakítása</i>	<i>I.2.</i> <i>Infrastruktúra és humán erőforrás fejlesztése, a feladatellátás ésszerűsítése</i>	<i>II.1.</i> <i>Társadalmi rétegek igényeihez igazodó programkínálat bővítése</i>	<i>II.2.</i> <i>Térségi arculat kialakítása</i>
--	---	--	--

6.5 INTÉZKEDÉSEK, PROJEKTEK

<p>I.1.1. Kulturális civil szervezetek szakmai intézmények általi menedzselése, koordinálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi kulturális tehetségkutató verseny szervezése • Civil kulturális programok tájoltatása • Pályázati információs szolgáltatások • Civil szervezetek programjainak szakmai koordinálása <p>I.1.2. Szakmai koordináló szerep erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi kulturális kerekasztal létrehozása • Kistérségi kulturális levelezőlista összeállítása szakterületek megjelölésével • Vándorkiállítások szervezése • Nemzetközi és országos trendek figyelemmel kísérése <p>I.1.3. Mintaértékű modellek</p>	<p>I.2.1. Intézményi infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturális fejlesztési kataszter létrehozása • Mobil eszközök bővítése, kölcsönzési rend kialakítása • Infrastrukturális fejlesztéseket célzó pályázatok felkutatása • A már meglévő intézményi infrastruktúra korszerűsítése <p>I.2.2. Humán erőforrás fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi humán erőforrás-térkép készítése • Szakmai szükséglet kataszter létrehozása • Gyakornoki rendszer kiépítése <p>I.2.3. Intézményi eszköz ellátottság fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hang és fénytechnikai eszközök beszerzése • Kiállítási installációk beszerzése 	<p>II.1.1. Természeti értékekre épülő hagyományörző programkínálat szélesítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Természeti értékek megóvására jótékonyági kulturális rendezvény szervezése • Lovas hagyományörző programok szervezése • Természetvédelmi területek túraútvonalak kialakítása <p>II.1.2. Egyedi természeti értékekre épülő turizmus fellendítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Különböző önkéntes akciók szervezése az egyedi természeti értékek minőségének a megóvásáért • Települések egyedi természeti adottságaihoz kapcsolódó kulturális rendezvények szervezése • Helyi szőlő- és gyümölcsfajtákra épülő gasztronómiai rendezvények <p>II.1.3. A fiatalok és a kisebbség mai igényeihez</p>	<p>II.2.1. Térségi kommunikáció erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi szemlélet elfogadottságának népszerűsítése • Kistérségi kulturális honlap kialakítása • Települések helytörténeti gyűjteményének létrehozása • Gy. Szabó könyv kiadása <p>II.2.2. Kistérségi szintű marketing programok kidolgozása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi szintű marketingterv/stratégia készítése • Kistérségi marketing kiadvány készítése • Kistérségi szintű kulturális/turisztikai egyesület létrehozása • Országos/nemzetközi turisztikai rendezvényeken való egységes megjelenés <p>II.2.3. Személyes kommunikáció ösztönzése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Közös kistérségi rendezvények, rendezvénysorozatok • Kommunikációs
--	--	--	--

<p>felkutatása, adaptálása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kistérségi intézmények bekapcsolódása regionális kulturális nagyprojektek megvalósításába • Nemzetközi példák adaptálása • Mintaértékű projektek bemutatása <p>I.1.4. Több szintű együttműködések kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • több szintű együttműködési fórum kialakítása (fenntartóval, vállalkozókkal, civilekkel, intézményekkel) • Kulturális hálózat kiépítése a térség kulturális szereplőinek bevonásával • Kapcsolatfelvétel hasonló jellegű nemzetközi szervezetekkel 	<ul style="list-style-type: none"> • Mobil informatikai eszközök beszerzése <p>I.2.4. Állásmegtartó, teremtő program indítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • kistérségi szintű kulturális feladatok megfogalmazása • Kulturális szakemberek állásbővítés • Ösztöndíj rendszer kidolgozása <p>I.2.5. Intézményi feladatok, munkakörök racionalizálása, szakmaiság erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • szakmai feladatok meghatározása, humán erőforrás mellérendelése • profiltisztítás • szakmai együttműködések, továbbképzések segítése 	<p>igazodó programkínálat, szolgáltatások kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program tanácsadó és szolgáltató pont létrehozása • Ifjúsági szerveződések segítése • Fiatal alkotók menedzselése • Cigányság kulturális értékeinek beintegrálása a települési programokba <p>II.1.4. Mentálhigiénés szolgáltatások erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiatalok részére egészségnevelési programok működtetése • felnőtt korosztály egészségügyi problémáinak megelőzésére programok működtetése • táplálkozási tanácsadó programok • térségi sajátosságokhoz igazodó tanácsadó szolgálat létrehozása <p>II.1.5. Nem formális és informális képzések szervezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyermek és ifjúsági korosztály számára szervezett készség, kompetencia- és önfelkészítő programok • felnőtt korosztály részére készség, kompetencia- és önfelkészítő programok szervezése • korosztályi művészeti csoportok szervezése, működtetése • e-információs képzések és szolgáltatások fejlesztése 	<p>pontok létrehozása az intézményekben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kérdőíves igényfelmérések a lakosság körében
--	---	--	--

7. Közművelődési területet átfogó kistérségi szintű projektötletek és pályázati terv

Projekt megnevezése	Tervezett költségek (e Ft)	Tervezett megvalósítás
Civil kulturális programok tájoltatása	800	2009-10.
Kistérségi kulturális tehetségkutató verseny szervezése	100	2010. 1. negyedévtől
Kistérségi intézmények bekapcsolódása regionális kulturális nagyprojektek megvalósításába (TÁMOP, TIOP, stb)	14.000	2009. januártól folyamatosan lehetőségtől függően
Infrastrukturális fejlesztés	10.000	2009. 3. negyedév
Természeti értékek megóvására jótékonysági kulturális rendezvény szervezése	50/év	2009. 4. negyedévtől évenként
Települések helytörténeti gyűjteményének létrehozása	1.000	2010. folyamatosan
Gy. Szabó könyv kiadása	100	2010.
Kistérségi kulturális honlap kialakítása	500 / kialakítás 100 / év működtetés	2010. 2. negyedév
Vándorkiállítások szervezése	200	2009. 4. negyedévtől folyamatosan
Hang és fénytechnikai eszközök beszerzése	600	2009. 3. negyedév
Különböző önkéntes akciók szervezése az egyedi természeti értékek minőségének megóvásáért	50/akció	Forrástól függően 2009. 3. negyedévtől évente 1-2 akció
Ifjúsági klub szervezése, programok támogatása	1.000	2009. 4. negyedévtől
Majsai Művész Műhely létrehozása – kistérségi szintű	450	2009. 4. negyedévtől
Egészségnevelési programok ifjúságnak, felnőtteknek	2.000	2010. 1. negyedévtől folyamatosan
Kistérségi kulturális kerekasztal működtetése	-	2009. 4. negyedévtől kéthavi rendszerességgel
Helytörténeti értékek digitalizálása	500 / év	2009-től minden évben folyamatosan
Hagyományörző filmek készítése a kihalóban lévő mesterségekről	450 / film	2009-től a rendelkezésre álló forrás függvényében évente egy film

Civil szervezetek közösségfejlesztő képzése	150 / képzés	2010. január
Kistérségi szemlélet elfogadottságának népszerűsítése	400	2010. 2. negyedév
Kistérségi turisztikai célú marketing kiadvány készítése	2 500 (20 ezer példány)	2010. 1. negyedév
Projekt partnerségi tréning szervezése	350 / alkalom (3 napos)	2010. 3. negyedév
Kistérségi települések minta projektjeinek bemutatkozási lehetőségeinek biztosítása	50 / alkalom	2010. 2. negyedévtől minden évben 1-2 alkalommal
Kistérségi modell programok megismerése	70 / alkalom	2010. 2. negyedévtől évente 1 alkalommal
Kistérségi humánerőforrás- térkép készítése	100	2009. 4. negyedév
Szakmai szükséglet kataszter létrehozása	-	2009. 3. negyedév
Pénzügyi tervezési, pályázat elszámolási ismeretek megtanulása	350 / alkalom (3 napos)	2010. 1. negyedév
Diákszínház és színházi etikett fejlesztése	500	2009. 3. negyedévtől
TDM Egyesület létrehozása	5.000	2009. 3. negyedév
Kérdőíves igényfelmérés	100	2009.
EU-s ifjúsági programokba bekapcsolódás, további részvétel	1.000	2010-től lehetőség szerint

8. Összegzés

Kiskunmajsja és kistérsége a Dél-Alföldön helyezkedik el, természeti-táji környezetét tekintve inkább rossz, gazdaságilag is hátrányos helyzetben, de kemény munkával és nagy összefogással biztató pozícióba kerülhet, feltéve, ha a posztfeudális viszonyok közül a kistérség is legalább részben átverekszi magát a fenntartható, tudásalapú gazdaságba.

Ennek a kistérségnek alapvető dilemmája az, hogy a hagyományos mezőgazdasággal nem juthat előre, sőt a klasszikus (de már elkésett) iparosítással hiába próbálkozik, de rövid távon valószínűleg nem célozhatja meg a tudásalapú gazdasági kistérség szerepkörét sem. Se visszafelé, se nagyon előre nem mehet. Mi lehet tehát az alternatíva? Lehetőségek:

- A helyi társadalom végleges kettészakadását tudatosan próbálja megállítani.

Válasz: a kistérség településszerkezetére jellemző nagyszámú külterületen élő és többségében alacsonyán képzett lakosság meglete potenciálisan magában hordozza (a tudásalapú gazdaság és szegénység mentén) a helyi társadalom éles kettészakadását, ezért alapvető feladat a ketté szakadtság mélyülésének legalább a megállítása. Ennek érdekében a helyi lakosság felkészítése a normál erőfeszítéseknél többet igényel, jelentős pénztőkét és szellemi forrásokat.

- A helyi kultúra és tudás megőrzése, visszatanítása.

Válasz: a kistérség komoly erőfeszítések árán intelligens ökológiai kistérségi modell lehet, hiszen a pusztai hagyományoktól a jászkun tradíciókig, a korszerűsíthető agrár hagyományoktól a falusi létig számos olyan kulturális és életforma mintával rendelkezik, amelyre fenntartható és élhető jövő tervezhető, de minden valószínűség szerint ez a modell nem tartja el önmagában a várost és környékét.

- A tudásalapú helyi társadalom (intelligens civil társadalom) fejlesztésére koncentrálni.

Válasz: intelligens civil társadalom például akkor lehet, ha ideális természeti- és szellemi feltételek között lehet lakni, élni, pihenni ebben a kistérségben.

- Az egyéni és csoportos tudások komoly fejlesztését akarja, azaz kiemelten tudásközpontú kistérség lesz.

Válasz: teremtdjenek meg azok a feltételek ebben a kistérségben, ahonnan minden tudás a lehető legkönnyebben és leggyorsabban elérhető és feldolgozható.